

TOATE POESIILE

LUI

N. IORGA

ADUNATE
DE
ELEVELE SALE

ȘI

LUCRATE DE
MISIONARELE

M. OPREĂ ȘI M. BOBU

Vol. I (-1917)

VĂLENII-DE-MUNTE
1939

TOATE POESIILE

LUI

N. IORGA

ADUNATE
DE
ELEVELE SALE

ȘI

LUCRATE DE
MISIONARELE

M. OPREA ȘI M. BOBU

Vol. I (-1917)

VĂLENII-DE-MUNTE
1939

I.

LA OPTSPREZECE ANI

DIN TRECUT

Ca un giulgiu pe-o lume moartă,
Se așterne sură ceața
Și, ca ploaia ce se scurge,
Monoton se duce viața.

Picături de timp alene
Cad lungi ceasuri de urât,
Pe când traiul meu își cerne
Valul sarbăd și ticnit.

Din trecut înalți, iubito,
Chipul tău cel zimbitor
Și steclesc în noaptea vremii
Ochii tăi aprinși de dor.

Altă lume, altă viață:
Soare'n inimă și 'n ceriu;
Cât de iute vremea trece!
Unde-s zilele de ieri?

Unde ești să-mi ștergi din minte
Gânduri negre și în loc
Să aprinzi raiu de iubire
Cu-al privirii tale foc?

Să râzi cu scânteii în ochii
Tai cei negri, vii, șireți,
Fruntea mea să-ți simtă buza
Caldă ca și alte dăți!

Prinși în friguri de iubire
Să glumim ca doi copii,
Să-mi spui vorbe dulci în taină,
Cum tu singură le știi,

Să-ți sărut cuminte gura,
Cum săruți mâna la sfinți,
Sfânt frumos cu ochii negri
Ce, răsând, dulce te-alinți!

Cu ispita cea fierbinte
Nu veni... te 'ntoarnă iară
În trecut... Uitate-s toate:
Ochiu-i sec, gura-i amară!

NE-OM DUCE..

Ne-om duce unde cerul se întrece'n strălucire.

Cu apa de smarald,
În locuri unde traiul se'ncheie în iubire
Supt soarele cel cald;

Pe iarba cea smăltată cu flori necunoscute,

Bătuți de vântul serii,
Cuprinși vom trece-alături cărările pierdute
Pe malurile mării,

Copaci bătrâni ca lumea pleca-vor verdea frunte

Smerit în calea noastră,
De stele-un roi va trece pe-a cerurilor punte
Măreață și albastră,

Pe scripca lui mărunță ascunsă subsioare

Un greier ne-a petrece;
În frunte licuricii purtând mii de fânare
La fugă s'or întrece.

Va fi așa de bine! În lumea fermecată

Simți-vom altă viață:
Uitat'a fi restriștea amară de-altă dată,
Prinși dulce brață 'n brață!

Ibid., 1890.

O VIAȚĂ

I.

Era un inger de copilă
Cu ochii mari intunecați
Scânteietori și plini de milă,
Cuprinși de patimi fără saț.

Plină și rumână la față,
Drept buz'o dungă de rubin
Părea o floare, dimineață,
Deschisă'n aierul senin

Și mărunțică și suptire
Cel mult o pasăre, un flutur,
Ce pe-ale florilor potire
Aripi scăldate'n scutur.

Avea un glas, cum nu mai este,
Un glas cum nu s'a mai aflat :
De cântec blând de prin poveste,
Un glas pierdut și trăgănat,

În care parcă ascultai
Vibrând a'inimii dorinți
Și revărsându-se în graiu
Neînțelese suferinți.

La dânsa toți se minunau,
Și dragă era tuturor,
Din ochii negri scânteiau
Raze de dragoste și dor.

În bal, scăldată de lumini,
Când luneca râzând,
Vedeai că n'a călcat pe spini
În traiul ei cel blând,

Și totuși îi lipsia ceva :
Câta ceva în lume,
Un om văzut poate-unde
Și neștiut din nume,

Pe Făt-frumosul ce prin somn
Spunea atât de multe
Pe-acel ce vieții i-ar fi domn,—
Și-ar vrea de el s'asculte.

De-aceia ochii și-i pierdea,
Și-ades uita de sine
Când ca prin vis i se părea,
Că prea-iubitul vine.

De-aceia ziua o găsea
Pierdută'n perna udă,
Atunci când nime nu putea
Durerea să-i audă

II.

Era frumos, cu ochii dulci,
Flămânzi și plini de dor,
Ca un copil pe care-l culci
În leagănu-i ușor.

Văzuse multe 'n viața lui,
Fusese drag la multe
Și nu-i era dat nimărui
De dânsul să n'asculte.

Atâta farmec răspândea,
Cu vorba lui înceată,
Ce șoptitor se revârsa :
Uimia o lume toată.

III.

Nu s'au văzut de multe ori :
A fost de-ajuns o clipă,
Pentru ca dorul călătoriu
Să-i iea pe-a lui aripă.

Aievea'n lume și-a găsit
Ea visu-i de-altă dată,
Și el nebun s'a îndrăgit
De drăgălașa fată.

Frumos și el, frumoasă ea
Și tineri amândoi,
De dragul lor in loc stătea
Al timpului șiivoiu.

Și, când, pierduți in lumi de vis,
Cu ochii își grăiau,
Ar fi zimbit, de li-ai fi zis
Că toate-un capăt au...

IV.

Bătrâna vreme-a depănat
Al ei caier de zile,
Din cartea vieții au picat
Grămezi de negre file.

Pe zi ce merge mai bătrâni,
Puterile li scad:
Poate-or vedea ziua de mâni,
N'or trece-al morții vad.

El ii cuminte cu ochi stinși,
Cu reci lumini de ghiață,
Ca ochii celor prea mult plânși
Și chinuiți de viață.

Anii au nins frumosu-i păr ;
De mână tremuratul
Îi spune tristul adevăr
Că i-a sosit veleatul.

Și, când, în gânduri prăpădit
De moarte se 'nfioară,
Jălește ceasul de sfârșit
Și-amaru-l împresoară.

Ea, o bătrână ca și el
Pe frunte mână-i pune,
C'un glas stricat și suptirel
De alte vremi îi spune :

— „Știi tu atunci când te-am văzut
Pe tine 'ntâia oară ?
Luna lui Maiu a fost trecut, —
Era frumoasă vară.

Ce ochi de foc atunci aveai
Și cum îți cânta glasul :
Fiori de dragoste-mi dădeai
Când blând îți suna pasul“...

Oftează'ncet : slabul obraz
În mână și-l ascunde ;
Uitând al traiului năcaz,
Din amintiri răspunde :

—„Aveai o rochie de cit
În cozi flori de sulcină,
Și nu știi cum ne-am rătăcit
Știi tu?... colò 'n grădină,

Și ce mi-ai spus și ce ți-am spus
Uitat-am de demult :
Eram pe altă lume dus,
Nu mai puteam s'ascult“...

În ochi, rîzînd, se uită lin :
Din negura de vreme
Lucruri pierdute-alene vin,
Cînd, din trecut, le chemi :

Soarele-apune : prin ferești
O rază înroșită
Aprinde'n fețe bătrînești
Lumină'ntinerită,

Se simt iar tineri amîndoi,
Uitate parcă-s toate ;
Al amintirilor șivoiu
Prin minte li străbate.

—„Și mâne poate ne-a'ngropa,
Dar ce-o să-mi pese mie !
Am fost al tău și tu a mea :
N'a fost viața pustie“.

Din jilțul mare în spetezi
Bătrâna se ridică
Rotundă ca un titirez,
Ca un gândac de mică,

În spre moșneagul ațipit
Își pleacă slaba gură :
O sărutare liniștit
Pe-obrazul galben fură,

Și, pe când noaptea colo sus
Aripi de taină întinde,
Gândind l'al traiului apus,
Cu hohot plâns îi prinde.

Ibid., 1890.

MOȘ CRIVĂȚ

Pare că geme la ferești,
În geam pare că bate :
Să-și încâlzească poate-ar vrea
Ciolanele 'nghetate

A degerat bietul moșneag,
De când nebun aleargă,
Printre copacii troieniți
Prin lumea asta largă.

Și-ar vrea alătura de foc
Căldura să i-o soarbă :
Să-i piară pânza de fulgi albi
Și țurțurii din barbă.

Deschis-am geamul înghețat,—
Din noaptea 'ntunecoasă
De gerul iernii amorțit
Moș Crivăț intră 'n casă :

E un bătrân frumos și nalt,
Cu fața lui cea ninsă ;
Din fir de ghiață și-a cusut
Mantă pe trup întinsă ;

Iar, când vorbește șuierând,
Ți-i frig până la oase ;
Glasul îi tremură încet
De supt mustăți geroase :

„Sânt lăutarul cel bătrân,
„Mai mare peste ierne...
„Și cânt ninsoarea care lin
„Din norii deși se cerne ;

„În miazănoapte am sălaș,
„Palate mari de ghiață,
„Negure albe le'nvălesc
„În vâlul lor de ceață.”

— „Ci, spune, moșule”, i-am zis :
„În calea ta pribeagă,
„Pe supt ferestre rătăcind,
„Văzut-ai pe-a mea dragă ?

„Nu se uita cu ochi pierduți,
„Cu mințile aiure,
„Când tu zburai neobosit
„Pe-arıpa nopții sure ?”

A răs bătrânul cel şiret
Supt albele-i musteţe,
Şi glasul greu şi-l domolea,
Cercând să mă înveţe :

– „Iubita-ţi vesel surâdea
„Şi nu-i păsa de tine,
„Căci pentru dânsa tu ai fost
„Un om, – ca orişicine :

„Inimii tale pune-i frâu
„Şi carnea ţi-o înghiaţă,
„De orice dor să te desparţi
„În sarbăda-ţi viaţă“.

Haina stropită cu omăt
Şi-a strâns-o lin la piept
Şi printre fulgi albi se pierdea
Bătrânul înţelept.

DE MULTE ORI

De multe ori pe gânduri cad :
De ani, pare că s' mort,
Icoane fără de'nțeleș
În minte mi le port ;

Și-mi pare-atunci traiul întreg
Nălucă fără șir,
Zilele toate parc'au fost
Un neg u, lung delir ;

Iar, când mă uit în urma lor,
La viața mea pustie,
Și mai deșert și mai grozav
Îmi pare ce-o să fie.

CI DE-AM FI SINGURI...

Ci, de-am fi singuri amândoi
Și nime să ne asculte,
Uitându-mă în ochii tăi,
Ți-aș spune așa de multe...

Ar trece vremea și n'am ști
Ce e aceia vreme
Și n'ar fi nimene din vis
În lume să ne cheme.

Am fi departe tare duși,
Străini de lumea'ntreagă:
Pe veșnicie ți-aș fi drag,
Tu veșnic mi-ai fi dragă ;

Cu sărutări am șterge'n ochi
A'lacrimilor urme,
Și cine oare s'a'ndura
Al nostru raiu să-l curme ?

Ți-aș spune vorbe dulci încet :
Ca să le-auzi mai bine,
Tot mai aproape ai pleca
Obrazul tău de mine.

Și-atuncea de ne-om săruta,
A cui să fie vina ?
Nici tu, că nu mă auziai,
Nici eu n'oiu fi pricina.

Ibid., 1890.

O BLÂNDĂ TREMURARE

O blândă tremurare de coarde'ntr'o furtună,
O rază de făclie pe-o cruce de mormânt,
O floare 'ntr'o pustie
A fost în viața-mi goală al tău chip trist și sfânt :

Erai prea sus, spre mine privirea-ți să se plece,
O vorbă de iubire din gură-ți n'a căzut.
În ochii tăi nimica...
Și glasul-ți pentru mine a fost și va fi mut.

Sorbiam cu ochii trupul tău sprinten, ce a lene
Părea că nu atinge pământul când călca.
Era ființa-mi toată
Legată de un zâmbet pe recea față ta.

În țărână lângă tine mi-aș fi târât genunchii,
M'aș fi făcut nimică, de mine-aș fi uitat...
Pe inima mea ruptă,
În focul tinereții, răsând, tu ai călcat.

Și, de-ai trăi cât lumea, de-ai fi fără de moarte,
De-ai fi și mai frumoasă, de cum erai atunci...
 În lume n'ar fi nime
Ca mine să-ți zimbească, — despreț tu să-i arunci.

Ibid., 1890.

SERENADĂ

Vânt de seară bate lin,
Glas dând frunzei de arin
Și izvorul se îngână
Cu pădurea cea bătrână —

Pe când duse toate cele
Dorm supt farmec blând de stele
Trece pe bolta senină
Luna'n leagăn de lumină ;

Și'n odihna cea deplină
Tu îndură-te și vină, —
În pădure nu-i ca'n lume
Ce s'aude, nu se spune.

Cu-al lui dulce cântec vântul
Ni-o acoperi cuvântul
Și, prin frunze de-or străbate
Blânde raze argintate,

Ne-om ruga frumos de lună,
Zina tainică și bună,
Taina noastră să și-o ție
Și nimenea să n'o știe.

Din *Revista Nouă*, 1890

MOARTA

Din raclă părul lung bălan
Se lasă'n jos a lene
Și ochii mari albaștri, dorm
Supt mândrele ei gene.

Se'ndoaie trupul minunat
Supt giulgiul de mătășă,
Raza ce cade din făclii
O face mai frumoasă.

Și, când se poartă lunecând
Pe-obrajii ei de ceară,
Pare că buzele s'aprind
De focul ieții iară.

De n'ar fi racla cea de brad
Și mânilor'mbinate
Pe feciorelnicul ei sân,
Ai crede că se poate

S'o vezi sculându-se incet,
Dând giulgiul alb de-o parte,
Cu ochii galeși întrebând:
A fost un somn ori moarte ?

Ibid., 1890.

LA „CAPUL VENEREI CE DOARME“ DE TIȚIAN

Măiestrită de condeiul lui Tițian, a lene 'ntinde
Zina dragostei străveche mâna-i albă după gât,
Îndrăgită de ea însăși, cu iubire se cuprinde,
Și pe ochi i se coboară, desmierdând-o, somn vrăjit.

Dorm luminile supt arcul condeiaterelor sprincene,
Ca o floare'mbobocită-i gura ei de trandafir,
Pe obrazii albi ca spuma se întinde-umbră de gene,
Părul lung i se desface peste umeri fir cu fir.

Nicio grijă nu se simte pe molateca ei frunte,
Și-a lăsat alene capul ca pe-o pernă pe-al ei braț,
Amintiri turburătoare nu vin fața să-i încrunte.
Cât de dulce și senină zina doarme fără saț!

Dar e rece : nu-s nici gânduri, nici iubire'n astă stană,
Nici ca fulgul de ninsoare nu ți-i fruntea ca a ei,
Nu se lasă păr ca noaptea pe a ta peliță ninsă,
Dar ce-mi pasă ? ochi șăgalnici varsă ploaie de scânteii!

Tu trăiești și dânsa-i moartă ; tu glas ai, ea veșnic tace,
Fruntea plină ți-e de gânduri, și, când vorba ți-o ascult,
Spre'nghețate idealuri să mă uit cu jînd nu-mi place.
Doarmă'n liniștea-i de veacuri zina dulce de demult !

Ibid., 1890.

CANTAȚI PE APOLLON

Frumos copil al celui ce trăsnetele-aruncă,
Părinte-al poeziei cu viers fermecător,
Cântat-ai blând din syrinx, păscând oile'n luncă,
Divinule păstor.

Când Zeus sus în ceruri petrece la ospete
Și lira ta răsună de imnul triumfal,
O clipă-și imblânzește privirile sumete
Și palidul Tantal,

Și Parcele hidoase, cu fețe'ngălbenite,
Ursind nenorocirea și-al patimilor foc,
Își uită de osândă, din ghemuri aurite
Torc fire de noroc;

Iar Hebe cea zglobie, copila zimbitoare,
Turnându-ți băutura c'un zimbet în păhar,
Îți dă o sărutare din buzele-i de floare
Cu-al zeilor nectar.

Cântați pe cel ce iartă greșelile ascunse,
Pe cel ce rătăcește pe stâncă'n Citheron,
Pe cel ce vede toate, și cele nepătrunse,
Cântați pe Apollon t

Ibid., 1890.

GÂND TÂNĂR
(1890-4)

ÎN VENEȚIA

Gondola'ncet se primblă pe valurile verzi
În umbră de palate, supt razele de lună :
În lumi fără de capăt îți pare că te pierzi,
Depart, uriașii de bronz pe turnuți, sună.

Albastru-i cerul nopții de stele țintuit.
O dungă luminoasă de-argint pe'tinsa mare
Întinde luna plină, și valu-i încrețit
De vântul, ce-l atinge cu dulcea-i desmierdare ;

În umbră vâsla sună, pe ape lunecând,
Vâslașul cântă leneș în falnica lui limbă,
Cupolele bătrâne s'arată rând pe rând
Colò pe mal. Gondola molatec, lin se plimbă.

Împrejmuit e cerul de cercuri ce sclipesc :
Pe piazza di San-Marco sânt sute de fânare,
Ce raza și-o afundă în mare, arabesc
Splendid, pe care-l mișcă încet o tremurare.

Și sus, spuind splendoarea apuselor povești,
Cernitul turn se 'nalță în noaptea cea senină,
Domnind peste palate cu frunți împărătești,
În lumi de feerie, supt ceruri de lumină.

LA CÂMP

Dimineața. — Cer albastru luminos și fără ceață,
Flori deschise 'n iarba verde, glas de păsări colo'n crâng,
Ca diamantul scânteiază bob de rouă pe verdeață,
Pe smâltatele potire fluturii suptiri se strâng.

Bâziit de-albine'n aier, cor de greieri hore cântă
Și cosașii mela colici li țin hangul șuierând,
Lângă stâna invelită cu rogoz se iau la trântă
Doi flăcăi cu ochii negri și cu părul fluturând.

Pe a dealului costișă sun'a oilor talancă,
Una-i albă ca omătul, alta sură ca o stancă,
Un dulău trântit pe labe somnoros stă și cuminte,

Și'ntre flori o scăfârlie fără carne cată lin
Și ironic, cum se uită desgropații din morminte,
La tăpșanele'nflorite și la cerul cel senin.

ÎN CODRU

Ca stâlpi curați de templu antic,
se'nnalță plopii în pădure,
Zvârlind la soarele ce-apune,
peste cărări mari umbre sure
Și printre creștete-adormite
cordeaua cerului de vară
Întinde dunga ei albastră,
lumina-i sarbădă de sară.

C'un ciripit adoarme'n ramuri
zglobiul stol de păsărele,
Câte-un buratec mai înalță
cântatul lui printre nuiete,
Cosașii harnici hore veșnici
întind pe-un fir de iarbă verde,
— Concert de glasuri felurite,
care'n amurg, încet, se pierde

Și-apoi tot codrul stă'n tăcere,
fără de-un freamăt, dus în noapte..
Nici doar a vântului suflare
nu mai trezește'n frunze șoapte.
Încremeniți stau plopii negri,
ca niște pete de cerneală.
Pe vârfuri numai varsă luna
suptirea-i de argint beteală.

ÎN TIROL

I.

Brazii tremură din frunze la a serii adiere
C'un foșnit încet, ce pierе în noianul de tăcere
Revărsat din cerul palid peste creștet de pădure,
Peste vârfuri înghețate, peste stânci de lespezi sure.

Singur doar izvorul iute varsă nota-i cristalină,
Alergând între prăpăstii, cununat de-o spumă fină,
Ori țitєra sună'n vale, la vre-o stână tănuită,
Cântând dragoste nebună și durere nesfârșită.

Iar departe, lanț de piscuri ce se'ntrec din înălțime,
Alpii stau etern de strajă din a timpului mulțime —,
Și o rază rătăcită de prin lumile senine
Peste-a lor cunună albă varsă ploaie de rubine.

II.

Pe munți întinde noaptea aripi întunecate,
Stânci roșii ca de sânge în ceață se cufundă,
Vânt rece printre brazii cu vârf suptire bate,
Pe prund izvoru-și primblă, plângând, albastra-i undă.

Un vultur pe o creangă cu ochi de foc privește,
Pe muche de prăpăstii un car de munte merge,
Încet-încet tăcerea și valul negru crește,
A soarelui roșeață de-apus, pe cer, se șterge.

Spre satul singuratec zidit pe muchi de stâncă,
Hrăpareț cuib de pradă în vremile trecute,
Țăranii spâni la față, uscați, dar zdraveni încă,
Străbat greoiu și-a lene cărările bătute.

Și'ncet în întunerec se poartă ca o dungă
Mai neagră decât noaptea. Sălbatec se ridică
În liniște și pace cântarea lor ce-alungă
Depart'e'n codru cerbii ce tremură de frică.

De-odată, între piscuri, cu galbena-i lumină
Se'nalță în hârzobu-i de ceață argintie,
Visând pe codrii negri visarea ei senină,
A cerului stăpână, a munților făclie.

SE 'NNALȚĂ STÂNCI...

Se 'nnalță stânci încremenite de-asupra luciului
de gheață
Și-o rază moart' abia pătrunde prin giulgiul
cel greoiu de ceață,
Ce'ntinde pânza-i monotonă pe împietritul Ocean.

În pacea zilelor polare, ca la suflări de uragan,
Se bat talazuri rătăcite, ce, lunecând, încet se poartă,
Apoi din nou odihnă, pace, tăcere iar pe marea moartă.

Și nicio creangă nu se mișcă și niciun urlet
trist de fiară
Nu se ridică în spre cerul pe care-un soare
ca de ceară
Zimbește trist, domnind de-asupra acestei lumi
etern pustii.

De-odat'un glas pierdut înnalță neprețuite melodii,
Un goeland, plutind alene, revars'un strigăt în tăcere,
Ca raza dragostei pierdute, lucind în timpuri
de durere.

PE MARE

Val de val se bate'n noapte,
Vântul urlă printre stânci:
Prin prăpăstiile-adânci,
Sună jalnicele-i șoaapte.

Brazii trunchiul și-l îndoaie,
Fulger scapără'ntre nori.
Glas de tunet. Sunător
Bate ropotul de ploaie

Pe a codrului cărare,
Peste frunzele de brad,
Ce, de vânt bătute, cad,
Pe albastru val de mare.

Huhurez strigă'n pădure,
Stol de păsări trec pe rând,
A furtună şuierând,
Sus pe lespezile sure.

Și prin tainiți depărtate
Fiare urlă îngrozit :
De păreții de granit
Unda mării, trist, se bate.

Pe'ntunerec și furtună,
Fără țintă, zbuciumat,
Cu catargul sfărâmat
Trece luntrea ca nebună...

FURTUNA

Plângând se frânge valul de stâncile golite,
Mușcând din piatra roșă, și-adâncul tot înghite
Fărâme sângerate și țândări de granit.

Austrul mână apa c'un șuier ascuțit,
Și veșnic alte unde cu creștetul de spume
S'azvârl spre țerm, în noapte, fugari fără de nume.

Trec nori greoi pe ceruri, cu-aripă de'ntunerec,
Zvârlind din fugă fulger. Supt focul cel feeric
Se văd pe mal departe colibe de pescari.

Și-o pasăre pierdută, cu țipetele-i rari,
Mai zvârle-o notă tristă în vuietul furtunii,
În plânsetul de valuri, în urletul genunii.

AMFITRITA

Phoibos, zeul cu lungi suliți și cu tolba sunătoare,
Își cufundă'n valul mării obosiții cai de foc ;
Spre Apus, către Megara, norii serii par cuptoare
De nestinsă vălvătaie, dungi de flăcări stând pe loc.

Valul doarme, lin și moale, cu răsfrângeri de lumină,
Dogorind albastra-i față de oglindă, fără creț ;
Blând, din negurile sure se înalță luna plină
În tăcerea turburată de delfinii săltăreți.

Atunci blonda Amfitrită, peste-a apelor cărare,
Lunecând, se poartă dulce printre nimfele zglobii,
Ce cu sinul gol înnoată pe întinderea de mare,
Ducând scoica ei mărunță, cu cordèle aurii.

Și tritoni la față roșii, lăutari cu plete crețe
Duc din urmă zina mării cu cântări fără sfârșit :
Amfitrita cea bălaie, cu privirile sumețe,
De-un albastru-sur, se poartă peste valuri liniștit....

EGIPTUL

Ca un șarpe lung, feeric, Nilul scânteie la stele,
Întinzând fără de capăt mlădiatele-i inele
Printre mari păduri de trestii pentru veci
nestrăbătute.

Nicio pasăre de noapte peste lumile tăcute
Nu plutește, vărsând țipăt tainic și'nfiorător,
Doar vre-un ibis mistic poartă pasul lui
nepăsător
Pe covorul de nisipuri prelungit în depărtare.

Piramidele înalță munții lor măreți în zare,
Pentru regii morți de veacuri monumente de granit,
Lângă sfinxul ros de vremuri, ce-și urmează liniștit
Somnul lui etern de piatră în odihna din pustiu.

Totul doarme'n pace-adâncă supt zăbranic argintiu,
Nilul parc'oprește unda-i cea gălbie și măloasă ;
Un fellah călare trece, și cântarea-i dureroasă
O clipeală blând răsună, și'n văzduh apoi se stinge :
Pare sufletul pustiei, ce plutind în noapte, plânge.

RĂȘARIT DE SOARE

Vânt ușor de dimineață mână nouri purpurii
Pe albastrele întinderi ale cerului de vară ;
Scânteind, din sin de valuri vine mândru să răsară
Domnul mărilor bătrâne, umedei împărății.

Fața apei, desmierdată de șăgalnicul zefir,
Argintată de lumină, se desface 'n mii de unde :
De la țermul singuratec, ce în neguri se ascunde,
Vin cântări de ciocârlie și miròs de trandafir.

Goelanzii trec în stoluri cu-al lor țipăt plângător,
Soli sălbateci ai furtunii, oaspeții stâncilor goale,
Și, tăind văzduhul aprig cu fantastice ocoale,
Rândunelele din fugă umezesc aripa lor.

NOAPTE DE IARNĂ

Alb e tot în noaptea rece. Singur cerul, ce scântie-
De sclipirile de stele, luminează peste văi,
Aprinzând în giulgiul iernii nestatornice văpăi :
Dorm supt raza lor cea blândă troienitele bordeie.

Vre-un copac răzleț înalță fruntea lui cea înnegrită
Pe deșertele întinderi. Totu-i liniște și somn :
Amorțit-a în pădure păn'și-al vânturilor Domn,—
Crivăț, zeu cu barbă albă, cu strigarea ascuțită.

Fioroși drumeți atuncea, vin domol, călcând arare,
Făcând dealul să răsune de urlatul lor prelung,
Lupii suri, cu ochi de flăcări. O clipeală șirul lung
Stă pe loc, privind la stele, și se pierde'ncet în zare.

CÂMP DE LUPTĂ

Cerul roșu ca de sânge, în amurgul cald de vară,
Se întinde peste câmpul, coperit cu iarbă rară,
Dogorită de căldură. Făr' de-un foșnet de aripă
Vulturi mari, greoiu prin aier rătăcind, plutesc o clipă.

Și de-o rouă sângerată stă câmpia coperită,
Lacuri mari de-un negru vânăt, cu oglinda lor cernită
Pe alocuri se răsfăță. Mii de morți, în șiruri lungi,
Pe covorul de verdeață zugrăvesc lugubre dungi.

Câte-un gemăt se înalță: vre-un rănit căzut
în brânci
Urlă jalnic, în spre ceruri pironind ochii adânci.
Croncănesc vulturi sălbateci din văzduh pândindu și
pradă
Și un cal, roșit de sânge, în genunchi vine să cadă.

LEUL

Nemărgenitul cer de noapte domnește-adânc
peste pustie ;
În spre Apus o geană roșă întinde palida-i lumină,
Și peste 'ntreag' această lume, de-o măreție blândă,
plină,
Se lasă, ca un giulgiu molatec, lumina lunii argintie.

Tablou de vis, fără de-o șoaptă. Dintr'a
nisipurilor Mare
Concertul noapților de vară, sfios, în veci nu se ridică.
Clipesc popoare de luceferi : o stea, rotind pe boltă,
pică,
În stoluri lungi, întunecate, de noapte păsări trec,
arare.

Adoarme tot. Atunci, din codrii pierduți în margini
depărtate,
C'un freamăt mândru 'nnaintează, câțând sălbatec
înnainte,
Un leu bătrân : în întunecare lucesc luminile
'ncruntate.

PASTEL ANTIC

S'a culcat in fundul mării zeul cel cu arc de-argint,
Apollòn, strălucitorul domn al bolților de-azur,
Peste-a' apelor întinderi, ce-și răsfată luciul sur,
Luminos se 'nnalță Phoibe, răsărind din spre Corint.

Plâng Naiadele duioase lângă limpede izvor,
Faunii cei nebunateci și satirii cei zglobii
Supt lucirile de stele, prin poienele pustii,
Urmăresc blândele Nimfe lunecând cu pas ușor.

Și păstorul ce veghiază peste-a' malurilor stânci,
Supt stejari bătrâni, cu fruntea indoită de-uragan,
Se 'nfioară când aude glasul tainic a lui Pan,
Răsunând din fund de codri peste-abisurile-adânci.

ÎN CODRU

Pădurea-i amorțită — nici cântece, nici șoapte,
O frunză nu se mișcă: nemărgenita noapte
Domnește'n cerul unde lucirile de stele
S'au stins: nici buhna sură cu-aripile ei grele
Nu varsă'n întunec o notă de durere —
În cer vești de furtună și, pe pământ, tăcere.

.....
De-un freamăt se'nfioară pădurea cea bătrână,
Și sunetul cel tainic al frunzelor se'ngână
Cu tunete departe, cu țipetele rari
A' păsării de noapte, strigând a vijelie; —
Un fulger luminează: supt raza-i albăstrie
Fantastic strălucește tot codrul de stejari.

MARINĂ

Se'ntorc pescarii în spre sat ;
Pe țermu'n neguri cufundat
Lucesc luminile lor rare,
Scânteii perind în depărtare.
Și ceru-i sur, greoiu de nori,
În noaptea plină de fiori
Tânguitorul val se bate
De-a stâncilor singurătate.

Și s'aud glasuri răsunând,
Vre-un cântec trist din când în când,
Din vârful de munți un clopot lin
Revarsă glas de jale plin,
Iar goelandul solitar,
Stăpânul valului amar,
De vântul mărilor trezit,
Bocește'n cuibu-i de granit.

Întunecat e tot și mut :
Din cerul aprig și tăcut
Pe ape fără de sfârșit
Se cerne ploaia liniștit.
Încremenite toate par
De somnul blând al morții, – doar
Tânguitorul val se bate
De-a stâncilor singurătate.

TEMPLUL

Lângă leneșele ape ale Nilului gălbui,
Templul vechiu în pace doarme cu pădurea-i de coloane,
Cu fantasticele chipuri strălucind de pe frontoane:
Un schelet de piatră sură lâng'al Africei pustiu.

Veacurile trec a lene peste-a lui singurătate, —
Ca izvoarele de munte aruncându-se, se schimbă
Pe-a Egiptului câmpie alți stăpâni și altă limbă:
Nicio piatră nu se mișcă într'a zeilor cetate.

Supt eternul cer albastru al regiunilor tebane,
În tăcerea uriașă, el jelește'n pace dus,
Timpul sfincșilor albaștri, vremurile care nu-s
Decât colbul de palate răscolit de caravane.

Și, când noaptea se coboară peste vârf de piramide,
Când se duce de pe trepte și dervișul cerșetor,
S'aprind candelile de aur, luminând mângâietor
Peste poarta'mpodobită, ce cu zgomot se deschide.

Atunci trec în noaptea sură zeii lumilor apuse,
Mlădiindu-și cu măsură trupurile de granit;
Printre vechile piloane, pasul lor cel liniștit
Nu trezește un răsunset peste sale'n noapte duse.

Pe când șirul lung se duce melancolic și dispare
În alei de obeliscuri, ca un vis nedeslușit,
Câte-o pasăre de noapte zvârle-un țipăt ascuțit,
Și Tifon, zeul pustiei, plânge trist printre altare.

SEARĂ DE TOAMNĂ

Peste câmpii goi tăcere.
Vântul toamnei care bate
Printre crengile uscate,
Frunza moartă scuturând,
Sună doar din când în când
Cu un freamăt de durere.

Totul doarme'n neguri dus :
De la satele din vale
Ale fumului spirale
Se mlădie 'n depărtare
De a vântului suflare –
Și, plutind în ceruri sus,

Cu un zimbet liniștit
Vine tainic să răsară
Steaua palidă de sară
Peste țarina pustie,
Peste zarea albăstrie,
Peste codrul inegrit.

ÎN CARUL EI DE NOURI SURI

În carul ei de noui suri
Aleargă toamna pe câmpie,
De lasă neguri în păduri
Și'n inimă melancolie.

Și, pe când vântul jos în văi,
Se plânge'n codrul de stejari,
Domnește liniștea'n odăi,
De-auzi în pace numai rar

Frunze din teiul cel uscat
Lovind mângâietor în geamuri.
Ce trist e cerul innoptat,
Ce dulce freamătul de ramuri !

Ca, într'o viață de dureri,
Din fundul inimii născând
Și înălțându-se spre cer,
Un cântec trist, pierdut și blând.

APUS DE SOARE

Pe dealuri se pune
O ceață ușoară,
Iar soarele'n flăcări —
Apune.

În ramure șopot
De vânt, pe cărare
Șagalnicul sunet
De clopot.

La stâna din vale,
Din care se'nalță
A' fumului valuri,
Cavale.

* * *

Se lasă tăcere:
Alene ridică
Drumețul un cântec
Ce piere.

Lumina se stinge :
Abia mai plutește
Pe ceruri un nour
 De sânge,
Fantastic balaur, —
Iar vântul îndoaie
Înaltele lanuri
 De aur.

CARAVANA

Cer de purpură și aur,
Coperind pustiul maur.

Niciun glas, nicio mișcare
În imensa depărtare,
Unde fără de'ncetare

Aierul aprins de soare
Mișcă'n roșia splendoare
Undele-i tremurătoare.

* * *

Tocma'n fund, unde se'mbină
Într'o dungă de lumină
Cer și nesfârșire lină,

Ca o umbră se ivește
Și'n văzduh ce strălucește,
Lămurindu-se, tot crește.

Caravana iat'o vine :
Sentinele beduine
Poartă suliiile fine ;

Ducând mărfuri africane,
Negustorii în turbane,
Supt greoaiele caftane,

Dogoriți de-aprinsa rază,
În sălbateca ameză
Pe cămile dormiteză.

* * *

Ca prin vis o lunecare
De icoane trecătoare,
Feeria'ncet dispare.

* * *

Orice zgomote-au apus
Cu viața ce s'a dus,
Totul doarme, — numai, sus,

Coperind pustiul maur,
Cer de purpură și aur.

LUMINOS, BOLTA SENINĂ...

Luminos bolta senină
Roșă margine-și imbină
Cu a mării față lină

În a zorilor ivire,
Ce'n aprinsa-i strălucire
Taie negura suptire.

Niciun zgomot de aripă,
Când pe ceruri trec în pripă
Goelanzi, plutind o clipă,

Nicio barcă săltăreață,
Niciun suflet de viață
În tăcerea cea măreață.

Și, cum aieru-l despică
În biserica antică
Un potir ce se ridică,

Se înalță'n fundul zării
Din adâncul depărtării, —
Domnul mării.

MAREA

Ape line. Cer senin.
Păsările'n stoluri vin ;
Răsărind din depărtare
Se'ntorc luntrile fugare.

Și n'auzi in aier blând
Decât vâslele sunând,
Ciripiri durând o clipă,
Câte-un foșnet de aripă.

Fără veste se adună
Surii nouri de furtună.
In văzduh cernit dispară
Glasuri palide de sară :
Iși innalță'ncet cântarea

Marea.

LEUL CAPTIV

O zi de toamnă tristă. Din bolțile greoaie,
Pe care nori de toamnă apasă nemișcați,
Pe arborii cei negri de frunze despoiați
Se lasă ale ploii sălbatece șiroaie.

Grădina e tăcută și goală de mulțime.
Doar scurgere de apă sunând adormitori
Ori țipete de păsări despică une ori
Imensa pace tristă căzând din înălțime,

Și'n cușca-i, după gratii, cu ochiul pironit
Departe înainte-i, bătrânul leu libian
Visează lumi de aur, pustiul african:
Se scutură alene și cască adormit.

MUNTELE

În veșmântu-i alb se'nalță vârful muntelui pustiu
Peste-a negurilor turmă ce-l încunjură la poale ;
Numai aprige prăpăstii, stânci sălbatece și goale
Se desfășură fantastic în spre cerul cenușiu.

Totu-i mort în înălțime. Niciun zgomot nu dă viață
Înghețatelor întinderi. Vijeliile turbate
Nu mai tulbură nici ele trista lui singurătate.
Doar vre-o rază rătăcită taie pânzele de ceață,

De'nroșește o clipeală fața lui încremenită,
Și covorul alb s'aprinde de-o fantastică lumină,
Care scânteie și moare, o iluzie senină,
Lăsând iar să se coboare pacea mută și mocnită,

Și, atunci, plutind alene peste vărfurile ninse,
Cu-al lor țipăt de durere, ce prelung pe munți răsună,
În spre văile înguste, locuite de furtună,
Nemișcați, se duc doi vulturi, cu aripile întinse.

DON JUAN.

Adesea când răsună cântări de mandolină
În vechile castele aprinse de lumină,
Când trec, răsând în danțuri, pași tineri cu ochi vii
Și mândre castelane cu plete-aurii,
Când totu-i veselie și viață zgomotoasă,
Don Juan arată fața-i semeată și frumoasă.

Un păr ce cade'n valuri cernite de mătăasă,
Ca mantă de'ntunerec pe haina lui se lasă,
Mustața lui fudulă se'ntinde pe obraz,
Pe umeri aruncatu-i sombrero de aclaz,
Ochi mari sticlesc de focul dorinților ascunse.

Privirile-i de nime în lumea-ni pătrunse
Aprind iubiri nebune și patimi dureroase,
Atâtea chipuri blânde, senine și sfioase
De gingașe fecioare au plâns în urma lui,
Ci el în calea-i trece, pe rece buza lui
Un zimbet plin de milă se strecură alene.

Atâția ochi de noapte, supt desele lor gene
Cerșit-au o scânteie din ochii lui cei mari,
Atâtea înălțat-au iubirii lui altari,
Și au plecat genunchii ca roabe înainte-i:
Iubirea lui de-o clipă, senină și cuminte-i,
Cu inima-i departe, când buza lui sărută.

Pe urmă, când iubita-i, în lacrimi pierdută,
Zădarnic mai așteaptă pribeagul iar să vie,
De clipele trecute Don Juan nimic nu știe:
O inimă străină dorește-acum să fure,
Și gândurile-i toate pe veci s'au dus aiure.

În mijloc de blăstămuri, de plânsete amare,
El râde fără sine, străin de milă pare,
Muștrările de cuget în mintea-i nu străbat.
Îți pare-un mort ce trece, cu fața'ngălbenită...
De s'ar deschide iadul, 'năuntru să-l inghită,
El ar muri c'un zimbet de ree ironie.

Și totuși nime'n lume durerea nu i-o știe,
Nu vede când își strâmbă nesimțitoarea față,
Când ochiul i s'aprinde, când buza lui de ghiață
Șoptește vorbe calde, ce ard ca un jăratec,
Când visu-i de iubire lucește singuratec.

ORIENTALĂ

Pe câmpul plin de lume, cât ochii pot cuprinde,
Pe care sfânta oaste a lui Allah se'ntinde,
Sultanul trece palid, în gânduri cufundat.
Pe fruntea-i încrețită, turbanul cel vărgat,
De-aclaz cu pietre scumpe cusut, prea greu apasă,
Mantaua lui cea verde pe umeri i se lasă
În voia întâmplării, un zimbet trist se poartă
Pe fața lui bronzată, și'n ochi privirea moartă
Sticlește rar, ca raza de faclă ce se stinge.

Zădarnic înainte-i oștirea i se strânge,
Zădarnic trec spahiii, în șiruri lucitoare,
Și săbiile-arabe ce scânteie la soare,
Și steaguri ciuruite mergând la biruință,
Și vechile lui trupe, ce n'au altă dorință
Decât să-și deie viața pentr'un cuvânt al lui :
La jalea lui ascunsă, în lumea asta nu-i
Un leac, o mângâiere. Și gândurile sale,
De orișice străine, apuc' aceiași cale

E moartă cea mai mândră și dulce'ntre femei,
Pe Zora n'o s'o vadă și fără râsul ei
Voios ca primăvara, deșartă-i lumea'ntreagă,
Căci nimene de-acuma nu poate să'nțeleagă
Dorința tăinuită ce'n inima-i veghează...
De-aceia'n a lui minte durerea-i veșnic trează-

Și trec nizamii aprigi, pe caii lor cei vii,
Arabi cumiști la față, ce vin de prin pustii,
Tatari, boștiți și ageri, străini de orice milă,
Georgieni cu gura mică și ochii de copilă,
Cercheji cu-obrajii galbeni și Grecii cei șireți,
Și-atâtea puști și tunuri și săbii și săgeți
Atâtea steaguri mândre și cozi boite'n verde...

Departe sună musici, oștirea'n câmp se pierde.
Abdül nu vede oaste, nici steaguri, nici mulțime :
Ce vede el cu ochii nu știe'n lume nime, —
Pe Zora cea bălaie, cu ochii de safir,
Ce râde'n a' lui brațe, cuprinsă de delir....

ADESEA...

Adesea 'n nopțile de vară,
Când vântul parcă te desmiardă
Și când a lunii albă pară
Pe geamuri vine să se piardă;

Când nu-i un glas in lumea'ntreagă
Decât o frunză ce se pleacă,
Ori un liliac cu-aripa bleagă
Ce prin frunziș vine să treacă,

Ți se trezește-o amintire,
Un chip uitat de multă vreme,
Ce blând și trist ca prin șoptire
În lumea-i cată să te cheme.

Un glas ce l-ai iubit odată
Pare că-ți spune la ureche
O vorbă de demult uitată
Și care-ți pare-așa de veche...

Te'ntorci atunci cu ani'n urmă,
Te faci iar om din alte dăți,
Timpul trecut întreg se curmă
Și cum erai atunci, te-arăți.

În orice stea, ce trece-a lene,
Vezi ochi ce'n lacrimi i-ai lăsat,
Vântul ce tremură'n poiene
Îți pare glasul cel uitat.

Și când, trezit, îți vii în minte,
Te miri obrazii cum sânt uzi
Și cum în jurul tău cuvinte
De dor, ca'n vis, le mai auzi.

BALADĂ ROMANTICA

I.

Supt balcon stă cavalerul
Învălit în manta-i. (Cerul
E albastru și senin.)
Gura lui e de rubin,
Ochi de foc sticlesc supt gene,
Părul lung îi cade-a lene
În inele de-abanos.
Trandafir nu-i mai frumos,
Mai drăguță nu-i niciuna,
Din Cadiz la Pampeluna,
Decât fata lui Rodrig.

II.

Vânt de noapte-aduce frig.
Mandolina și-o instrună
Și, pe când bălăia lună
Varsă horbote de-argint
Peste-al stradei labirint,
Cântă arii îndrăgite
În spre gratii tănuite
Fermecatul don Ramir.
Și de sus un trandafir
Cade jos în rotocoale,
Pe când două brațe goale
Luminează la ferești.

III.

Norii, goane nebunești
Le întind pe cer de noapte.
La răspântii s'aud șoapte,
Sticlesc fulgere de spade :
Pe sombrero floarea cade.
Un ciocnit de fier în pace,
 tăcerea iar se face :
Cântă buhnele pe cruci.

Două umbre ca năluci
Fug pe stradele deșarte'
Tunet bubuie departe,
Unde-i oare don Ramir?

VIS ȘI LUME

Brazdă largă se despică pe câmpiile în floare.
Și supt fierul, ce sticlește, supt greoaiele picioare
A' plugarilor ce-și mână boii zdraveni și molateci,
Veștejite-adorm în țerna vineție flori sălbateci.

Ici un mac, colo cicoarea, ochiu albastru și cuminte,
Nalba roșie, înaltă în lumina cea fierbinte
Stau trântite și sfârmate, pe când veșnic mai departe
Plugul brazda lui și-o trage pe întinderi mari, deșarte

Și, ca dânsul, lumea rece pasul ei greoiu și-l poartă:
Visătorii și poeții sânt în ea ca floarea moartă,
Prea suptire ca să ducă mersul aprig al puterii,
Prea plâpândă ca să poarte trista sarcin'a durerii.

DOUA MUSE

Unde ești tu, stinsă zână, musa vremilor antice,
Trup frumos, tăiat în piatră, formă sfântă și deplină,
Liniștită ca statuia și ca dinsa de senină,
Chip străin de orice patimi în mișcările-ți voinice?

Vis pierdut în vălmășagul frământărilor barbare,
Stea lucind din depărtare peste timpuri de spoială,
Unde-i marmora ta vie, trupul tău fără găteală,
Goliciunea ta cea mândră, ochiul tău, ce raze n'are?

Unde-ți este Aphrodita, închegată 'n spuma mării,
Fără zimbet, fără lacrimi, fruntea goală de gândire,
Unde-s zeii tăi cei falnici, mai presus de fericire,
Forma ta armonioasă, fără pata cugetării?

Unde-i viața-ți sănătoasă, fără doruri ce omoară,
Fără muncă, fără sete, fără veșnicile vise,
Fără gând, câtând să treacă peste negrile abise,
Făr'de visul nebuniei și-a nevroselor povară?

* * *

Musa noastră-i alta astăzi. Pe clorotica ei față
Scrise-s noaptele de lacrimi și durerile nebune,
Carnea-i moartă'n trupul șubred, indoit de slăbiciune,
Ochii ard de multe doruri, buza vânăta-i de ghiață.

Și vârtejuri de durere, ropotind, îi trec prin minte,
Tot ce-i josnic se frământă într'o inimă murdară,
Desfrânările grozave ard ca o nestinsă pară,
Cu dorinți nepricepute, nentrupate prin cuvinte.

Unde ești tu, stinsă zână, musa vremilor antice?

///

TRICLINIUL

Tricliniu-i plin de lume. — O candelă de-aramă
Imensă scânteiază pe mesele rotunde,
Vărsând reflecte aprinse pe vinul ce s'ascunde
În vasele de aur, de spume plin ca'n cramă.

Și cupele bogate, ce'n mâni de oaspeți sună,
Arată la lumină sculpturile de-argint
Ori fața'nflăcărat' a aramei din Corint,
Sticlind ca valul mării supt razele de lună.

Departe, corzi de liră, cu glas de veselie...
Romani cu fața rasă, pe perina de Tir,
În mirosul cel dulce de flori de trandafir,
Așteaptă leneș robii cu talgere să vie.

Cununile'nflorite pe galbena lor față
Par flori pe-un mort zvârlite, și togele de in,
Ca laptele de albe, pe pieptul lor prea plin
Ori slab ca'n vis, suptire și mândru se răsfață.

O ușă se deschide. Doi robi cu ochii vii,
De soarele fierbinte al caldei Libii arși,
Aduc pe mari tablale de-argint mistreții marși
Pe brațe lungi și fine, ca brațe de copii.

Și alții vin în urmă, Germani cu blonde plete,
Greci scurți, cătând pe-ascunse cu ochii lor șireți
La negrul lat în buze, cu păr de oaie creț,
Persanii supțirateci și albi ca niște fete.

Începe vinul roșu să umble pe la mese,
Și sclavii duc mâncare acelor ce pe pat
Las' fălcile să cadă pierdut și măsurat
Ca'n somn, purtând prin gură bucatele alese.

– Femei! Să vie Chloris, cu buzele de floare,
Ori Clio cea cuminte, Lycimna cu ochi dulci,
Ce râde fără sine, pe pieptu-ți când o culci,
Corinna, cântăreața cu păr furat din soare...

Corinna cântă'n ușă. Germana cea bălaie,
Cu fața delicată, cu părul lung și fin,
Cu ochii mai albaștri decât cerul senin
Vărsând pe coarda lirei amara ei văpaie.

– Și masa stă întinsă, lucesc pe frunți coroane,
A' lirei corzi răsună în aierul cel cald,
Pierdut e pentru mine și lacul de smarald
Și pacea neclintită a stepei teutone.

Sticlește'n cupe fine a vinului roșată,
 Mirosuri dulci se'nalță din umedele flori,
 Petrece în Valhala, palatul cel de nări,
 Dagmâr cu mâna tare, a vieții mele viață.

Îmi pare vinul lacrimi, tricliniu'ntreg o groapă.
 Și voi stăpâni ai bieteii Corinne, morți de mult;
 O șoaptă nențeleasă vi-i glasul, când l-ascult
 Se tulbură lumina supt umeda-mi pleoapă.

.....
 — Și ce crezi că-i Diana, îngână greu Hemina,
 Și arcul ei cel falnic? ca dânsa par'că nu-s?
 Te uită, vezi, acolo, la candela de sus:
 De-oiu lua în mână arcul, lovesc a ei lumină.

Din arcul cel de aur săgeata se avântă
 C'un șuier de durere, zburând tot mai pe jos:
 Corinna se oprește: obrazul ei frumos
 În pace'nțepenește, și mâna nu mai cântă...

AEDUL

Aedu'ncoarda lira. Pe strunele-adormite
Își poartă leneș plectrul, trezind acorduri line;
De sus, lumina cade din bolțile senine
A'cerului Eladei pe templele-aurite.

Tăcere'n piața'ntreagă. Din coardele atinse
Cântarea'ncet se'nnațâ, vibrând, peste mulțime,
Ca fumul de tămâie spre cei din înălțime:
De o flacără divină stau inimile-aprinse.

Și glasul se ridică, sonor, măreț și cald,
Scandând al lui Apollon imn sfânt de biruință,
Iar zeul, sus, zimbește, străin de suferință,
Vărsând potop de raze pe marea de smarald,

— Cântați pe zeul dulce cu plete lungi de aur,
Pe cel ce'n valea sfântă luptat-a cu Python,
Sfărmând cu-a lui săgeată pe aprigul balaur,
Cântați pe Apollon.

Frumos copil al celui ce trăsnetele-aruncă ;
Părinte-al poeziei cu viers fermecător,
Cântat-ai blând din syrinx, pascând oile'n luncă,
Divinule păstor.

Când Zeus sus, în ceruri, petrece la ospete,
Și lira ta răsună de imnul triumfal,
O clipă-și imblânzește privirile sumete
Și palidul Tantal.

Și Parcele hidoase, cu fețe'ngălbenite,
Urzind nenorocirea și-al patimilor foc,
Își uită de osândă, din ghemuri aurite
Torc fire de noroc.

Iar Hebe cea zglobie, copila zimbitoare,
Turnându-ți băutura divină în păhar,
Îți dă o sărutare din buzele-i de floare,
Cu-al zeilor nectar.

Cântați pe cel ce iartă greșelile ascunse,
Pe cel ce rătăcește pe stâncă'n Cytheron,
Pe cel ce vede toate, și cele nepătrunse,
Cântați pe Apollon !

ADORMI

Adormi ! S'aprint pe ceruri făcliile de taină,
Pe lume noaptea 'ntinde a farmecelor haină,
Și florile suspină duioase vorbe dulci :
Pe mâna ta suptire micuța frunte-ți culci,
Visând frumoase zâne cu părul de mătasă.

Lumină argintie pe câmpii suri se lasă,
Balauri din poveste țin calea la fântână,
Al greierilor cântec cu buciume se 'ngână :
Tu dormi un somn de pace ; pe buzele-ți deschise
Un zimbet se strecoară, — răsfângere din vise.

Ci dormi. Veni-va vremea când grijile amare
Stăpâne-or fi pe tine și 'n sarbăda lor mare
Ți-i pierde și zimbirea și pacea ta de azi :
Pe fruntea-ți de statuie amarnicul năcaz
Pecetia și-a pune-o și urma lor de lacrimi

Săpa-vor pe-a ta față durerile de patimi.
Atunci fără odihnă ți-or fi nopțile lungi
Și-ades în zori de ziuă plângând ai să ajungi ;
Aproape-i vremea tristă, ce nu știe de milă :
În liniștea ta dulce, zimbind, adormi, copilă.

ȘI LUÂND CUȚITU 'N MÂNĂ

... Și, luând cuțitu 'n mână, supt candelile aprinse,
Purtând in parfumatul lui păr cununi de flori,
Cu degetele-i albe păharul îl cuprinse
Și-astfel vorbi Bathyllus :

— Gândit-am dese ori

La viața mea deșartă, la zilele-mi de trudă,
La sarbăda plăcere a trupului sătul,
Și 'n mijloc de ospete, cu fruntea încă udă
De vinuri lesbiene, strigat-am : Mi-i destul!

Destul cu ochii umezi de lacrimi arzătoare
Cerșit-am sărutare vândută și 'n beții
Călcatu-mi-am durerea cea sfântă supt picioare,
Câtând o fericire în false nebunii.

Prieteni și iubite, mi-i silă de viață,
E mort pe lume totul, ridicol și aton...
Privirile mi-s oarbe și sângele de ghiață :
Să ne vedem cu bine la masă la Pluton!

— Ștregarul face glume!,
Șopti frumoasa Chloris. Pe-obraz invinețit,
Batil căzu pe scânduri, cu buzele în spume,
Cu degetele strânse spasmodic pe cuțit.
Și-atunci, zâmbind cu milă, pe fața lui de ceară,
Rufin grăi a lene:

— Ce om la suflet mic!
De-a traiului dulceagă tristeță se mai miră:
Nu știe ticălosul ca lumea nu-i nimic
Decât o parodie. Întrat fără chemare,
Ascultă și zimbește, de poți. Privește lin
La patimile 'nguste, pierdut în nepăsare
Și mori fără de-un țipet, ironic și senin.

MAGII

Duși de-a luceafărului rază, trei magi bătrâni
din Răsărit,
Preoți cuvioși, în lungi veșminte, plecându-și
capul cel albit,
La leagănul Tău cel din iesle, venit-au,
blândule Isus.

Și, pe când steaua călăuză vărsa lumină
colo sus,
Cântându-ți simplele lor imnuri, s'au închinat
în fața ta,
Arzând mirezme siriene celui trimes de Iehovâh..

S'au dus apoi pe-a' lor cămile în spre cetatea
din pustiu,
Supt paza stelei călătoare, și în amurgul cenușiu
Periră mitrele de aur și albele mântăli de in.

Aceiași rază vestitoare de-ar scânteia pe cer senin,
De-ar învia profeții palizi și mucenicii zimbitori,
Din nou Hristos de-ar plânge 'n iesle al omenirii
veșnic chin,
Din care margene de lume veni-vor magii călători?

NOCTURNA

Sânt nopți de-acele blânde și tainice de vară,
Când singur glas de greieri și tânguirea rară
A buciurilor triste pe dealul depărtat
Mai tulbură mareața tăcere. Din spre sat,
Ce doarme 'n fundul văii, supt umbră de stejari,
Un zgomot nu se 'nalță. Pe codri solitari,
Pe țarinile 'ntinse, cu palida ei rază,
A nopților duioasă stăpână priveghează.
Și frunzele-s de aur, izvoarele de-argint,
Când, străbătând lumina-i prin negrul labirint
Al crengilor pădurii, poiana cea pustie
Desfășură molatec decor de feerie.
Aprinse de lumină sânt bolțile albastre,
Pe care, cu-al lor tremur, popoarele de astre
Roiesc în strălucire. Luceferi nemișcați
Privesc fără clipire, ai nopții împărați...
Și veacuri mii și mii
Trecut-au peste lume și razele-aurii
Cădeau pe cei ce astăzi dorm somnul din mormânt...
Si, de-ar peri în țărnă nemernicul pământ,
De-ar bate ceasul morții și veșnicul apus,
Tot zimbetul de stele ar fi acolo sus.

PRIMĂVARA

Și ai venit iar, zână blândă, etern frumoasă Primăvară,
Cu ochii tăi de cer albastru, cu gângurire de izvoare,
Cu zimbetul tău de lumină. Pe a poienii iarbă rară
Tremură' n vântul dimineții petalele strălucitoare.

De după dealurile 'n neguri vin stoluri lungi de rândunele,
Săltând molatec în văzduhuri, și 'n fundul vechilor păduri
Învie cântecul din ramuri. Coboară 'ncet în spre vâlcele,
În sunet argintiu de clopot, turme zglobii din munții suri.

Și iar vor fi dumbrăvi umbrite și pe cărări cernut de floare,
Șoptit de ape melancolic în amurgire de April,
Și iar decoruri luminoase și tot în veci nepăsătoare
Va râde firea nepătrunsă veșnicu-i zimbet de copil.

SE 'NALȚĂ FUMUL DE TĂMĂIE

Se 'nalță fumul de tămăie în nouri deși, spre boltă sus,
Unde domnește 'n cer de aur un dureros și blând Isus.
Lucesc mari candelă în umbră lângă Fecioarele străvechi.

Și glasul monoton de preoți pierdut îmi vine la urechi,
În raza lungilor veșminte, a pietrelor de pe cununi,
În sunet măsurat de clopot, în șopotit de rugăciuni.

Mă văd atunci ca 'n alte timpuri, în anii de copilărie,
Pierdut în umbra negrei strane, și un trecut întreg învie
De lacrimi revărsate 'n taină, supt umbra dverelor bătrâne.

O, vremi de liniște-a gândirii, de visuri mândre și stăpâne,
Domnind în inima deșartă, noian de basme și minuni,
În care îngerii șăgalnici și sfinții milostivi și buni

Treceau pe a norilor cărare în nopțile fără de somn,
Când în mantaua-i de luceferi bătrânul sfânt,
al lumii Domn.
Cel veșnic nepătruns cu mintea, zimbă cu zimbet
de copil!

V'ați dus în umbra depărtării, vedenii albe de April,
Căzuți în țernă-s sfinții palizi și pe-a lui cruce 'ntre martiri
Hristos nu-mi spune decât jalea nemângâiatei omeniri.

Și totuși azi, cu mintea rece când mă întorc în spre trecut,
Mă prind fiorii de-altă dată și înțeleg sensul pierdut
Al vechii tânguiri de bibliei, al plânsului de mucenici.

Și când privesc pe Cristul blăjin între umilii ucenici,
Mă 'nchin aceluia ce-a pus capăt nemăsuratei suferinți
A lumii fără ideale ce blăstăma, scrâșnind din dinți.

SINISTRU ZBOR

Sinistru zbor de umbre 'n noapte, supt cer înourat și mut,
Se 'nșiră haosul de veacuri, cu-același strigăt trist, pierdut
In feroasa nesfârșire a bolților fără lumini

Din când în când, din întunec, vre-un prooroc cu
ochi senini,
Privind atâta desnădejde, atâta chin de vremi nestâns,
Simte în inimă plângându-i eternul omenirii plâns.

Și, revărsând viața-i caldă în graiu de patimi dogorit,
El umple bolțile deșerte cu strălucirea unui vis,
Ce tremură, zimbînd, o clipă și pierе 'n aprigul abis
Al golului fără sfârșit.

BĂTUT DE-A GÂNDULUI FURTUNA

Bătut de-a gândului furtună, străin pe țermurile reci
Ale vieții nepătrunse, – cu-același zimbet palid, treci
În haosul cel plângător.

Și 'n fața morții dureroase oprește-ai trupului fiori,
De jalea-ți nime să nu știe : pe desnădejdea-ți înțeleaptă
Te razimă – și-așteaptă.

Ca peste vârfuri înghețate, un călător de vânt gonit,
În noaptea fără de lumină, supt cer de iarnă rătăcit,
Ce, tresărind de-odată,

Vede prăpastia 'ntinzându-și genunea ei nemăsurată,
Și liniștit adastă 'n fața mormântului în stânci deschis
Căderea în abis.

UN ZBUCIUMAT NEBUN DE UMBRE

Un zbuciumat nebun de umbre, un plâns neogoit în veci,
Clădiri de cugetare stearpă, care se clatină de vânt,
O întrebare deslegată în grozăvia din mormânt
De ale morții mâne reci.

O alergare 'nsângerată către un scop ascuns –
E monotona tragedie a veacurilor ce-au perit,
Rostogolindu-se în noaptea fără de zori din infinit
Și, când în nepătruns

Te pierzi cu mintea, te 'nfioară abisul mâncător de vieti,
În care lumile se sfarmă și nesfârșirile dispar,
Și, prins de mila omenirii, în fața sfinxului ingheți,
Și blăstâmi în zădar.

RĂSĂRIT DIN NEGRUL HAOS

Răsărit din negrul haos, osândit la haos iară,
Cu cununi împodobește-ți cupa traiului amară;
Peste 'ntinderile moarte ale mării fără val,
Îți aprinde-un ideal.

Și te du cu ochii țintă după falșa-i scânteiere,
Cu icoana-i înșelându-ți monotona ta durere:
Smulge-te pentru o clipă de l'al gândului abis,
Cu minciuna unui vis.

Ca în noaptea fără rază, peste țarina pustie,
Călătorul ce zărește licărirea argintie
Ce se 'nnalță peste lacuri – și, cu ochii la văpăi,
Uită groaza lui dintăiu.

DIN CEASU 'N CARE
TE-AI NĂSCUT

Din ceasu 'n care te-ai născut
O umbră-ți merge 'n urmă,
Ca un vrajmaș pândind, tăcut.

Când mai senin și vesel ești,
Suflarea ți se curmă,
Dacă 'ntorcându-te, privești.

Apare-atuncea chipu-i drept
Și-un glas îți spune: „Nu uita,
Eu sânt aice și te-aștept“.

Zădarnic cați a te ascunde,
Zădarnic fugi: ca umbra ta,
Te va urma oriunde.

Zădarnic dezlegare-i cei,
- Priviri de sfinx și gură mută,
Dar când, căzând în calea ei,
Înghețul ultim te pătrunde,
Ea strânge ramura căzută
De jos, și pleacă: unde?

PROMETEU

Prometeu, Titan sălbatec, suferința ta senină
Luminoasă strălucește din anticele povești,
Și pe stânca ta, în lanțuri, pradă vulturilor, ești
Mai mareț decât, sus, Zeus în splendoarea lui divină.

Treceau veacurile leneș peste barbara ta muncă,
Păsările din văzduhuri sfărâmau pieptul tău gol,
Tu, ca marmura de rece, peste-al vremilor nomol,
Înfrângeai tăcând pe-acela care trăsnetele-aruncă.

El s'a dus, perind din ceruri cu frumoasa lui credință,
Risipitu-s'au în neguri palizii nemuritori,
Tu cu jalea omenirii te înalți mângâietor,
Revărsând ca un luceațar raza ta de suferință.

Nu, n'ai plâns: l'a' tale lacrimi fetele lui Ocean
N'au venit cântându-ți imnuri, — și în liniștea-ți apari
Cea mai aprigă icoană din eroii legendari,
Mândru 'nvingător de chinuri, neclintitule Titan.

HELLAS

Răsărit din oceanul vremilor în noapte duse,
Văd colinele-ți în floare cu-ale marmurelor salbe,
În splendoarea tinereții și-a măririlor apuse,
Hellas, țara poeziei și a statuilor albe.

Începutul ți-i povestea, traiul tau o epopeie,
Și când zeii tăi perira din albastrele palate,
Se pierdu pe-atâtea veacuri a cântărilor scânteie,
Musele se tânguiră într'a lor pustietate.

Iar, când timpul nostru-și poartă melancolica lui față,
Și mă uit la fruntea-ți tristă, Resignare, tu, copilo
A ilușiilor moarte, mă gândesc la altă viață:
La efebii din Atena și la Venerea din Milo.

OLIMPUL DISPĂRUSE

Olimpul dispăruse și zeii erau morți:
Întreaga feerie a vremilor bătrâne
În neguri își pierduse măririle păgâne.
Creștea iarba ruinii pe a' templurilor porți.

Atunci, în vechiul templu, domnind pe Citeron
În alba-i strălucire, supt negrele păduri,
Cu 'naltele-i frontoane mai sus de munții suri,
Trăia în pacea-i blândă, cântând pe Apollon,

Thymeu, anticul preot. Și, când albastrul fum
Al jertfei pe altare și imnurile sfinte
Pe liră încetară și glasul lui fierbinte
Nu mai putu să 'nvie al legii moarte scrum,

Pe liniștea de piatră a moartelor statui,
El porțile le 'nchise și singur ca 'n sicriu
Își înalță cântarea-i spre Phoibos, în pustiu,
Străin de lumea 'ntreagă, pierdut în visul lui.

* * *

Închide peste tine a' traiului portale;
Departate de-ale vieții nemernice dorinți,
Ascunde-ți pentru lume și dor și suferinți,
Și 'nalță imnuri mândre vedeniilor tale.

S'A STINGE

S'a stinge-a vieții tale nemernică făclie,
Vei fi cu ochiul rece și fără de cuvânt, —
Podoaba minții tale, a gândului mândrie,
S'a risipit în clipa când tu vei fi pământ.

Și lumea înainte va merge drumul ei,
S'or duce 'n urmă-ți veacuri și alte veacuri iar,
Cerșind a lor iertare de moarte în zădar,
Rugând în ceruri goale de-o clipă Dumnezei.

În mijlocul tăcerii sălbatece de sus,
Cu fruntea 'ngălbenită, cu jalnice priviri
Vor trece-ale durerii fără sfârșit oștiri,
Popoarele menite la veșnicul apus.

Și tu, când vezi zădarnic cuvântul tău pierdut,
Atom sortit peirii, mai cați în noapte legi,
Și, 'n mijlocul torturii amare, nu 'nțelegi
Că totul e un haos, nemăsurat și mut ?

I M N

(metru antic)

Zină frumoasă, stăpână pe lumi, Aphrodită,
Tu ce te-ai înălțat pe spumă de valuri,
Pleacă-ți de sus spre noi privirile blânde,
Fat' a lui Zeus.

Jertfele ard pe altarele pline de daruri,
Preoții imnuri ridică pe lirele sacre,
Coruri de tineri te cântă în strofe măestre,
O Citereie.

Gnosa și Cnidul răsună de faptele tale,
Mirosul mirei plutește în aier molatec, —
Cântec de păsări pe-a' mirtului ramuri,
Lângă statuia-ți.

Veșnic c'un zâmbet plutești în nouri albaștri,
Păru-ți în valuri se lasă pe umere goale,
Gura-ți revarsă divinele-i unde
De ambrosie.

Scoica-ți se poartă alene pe mândra Egee,
Apele line armonic se sfarmă în calea-ți,
Nimfele 'noată în juru-ți cu sânul pe luciu,
Doamnă a mării.

Noaptea în fundul pădurilor stai visătoare,
Stelele varsă lumină pe mânilor-ți albe,
Stă înainte-ți, culcat pe mușchiul sălbatec,
Eros copilul.

Flacăra-ți dulce aprinde în piepturi iubire,
Tu pui în inimi dorințe de nimeni știute,
Tu dai fecioarei ce doarme în liniște visuri
Fermecătoare.

În primăvara plăpândă domnești pretutindeni,
Glasu-ți e cântul etern al izvorului harnic,
Ochiu-ți lumina din bolta cea fără de nour,
Crinii obrazu-ți.

Zei se 'nchină 'n fața-ți măreață, stăpână,
Lumea se mișcă la semnul din fruntea-ți înaltă,
Veacuri se pleacă în drumul etern înainte-ți,
Mam' a vîeții!

CREDE IN TINE

– Crede în tine.
Viața e mare,
Norul dispare,
Visul revine.

– Raza 'n făclie
Crește și scade ;
Steaua ce cade
Nu mai învie.

SOCRAT ȘI ALCIBIAD

Doi oameni în Atena treceau : în floare unul,
Frumos, cu fruntea albă și ochi strălucitori ;
Cellalt, bătrân, în zdrențe. Cuminții privitori
Ziceau, cătând la dâșii : „Apollon și nebunul“.

Un templu alb în cale. În candido veșminte
Fecioarele Dianei, văzându-i pe-amândoi
Alături, se dădură uimite înapoi :
„Un zeu și cel ce-și râde sumeț de cele sfinte.“

Și cel d'întăiu fu mare, avu oștiri, avere,
Din țerână poporul la dânsul se 'nchină,
Zimbirea lui superbă o lume 'nsenină,
Ca Zevs Olimpianul, străin fu de durere.

Pe celalt îl trimese prin cucută în iad
Mulțimea zimbitoare. Și 'n viața lui întregă
Puțini veniră graiul senin să-l înțeleagă.
Bătrânul fu Socrate, iar celalt – Alcibiad.

DIN MIJLOCUL MULȚIMII

Din mijlocul mulțimii învinșilor vîeții
Răsar cîntînd în umbră sinistre tînguiri,
Poeti ai desnădejdiei pe pragul tinereții,
Ai visului martiri.

Cu ochii arși de doruri, cu frunțile plecate,
Îi văd trecînd alene în lung și palid cor,
Brăzdînd imensitatea epocelor uitate
Cu focul jalei lor.

Ferice între dînșii de-acel ce-și intrupează
Durerea, 'ntr'o strigare supremă apuind,
Precum supt trăsnet, noaptea, zidirea luminează,
În flacăra-i pierind.

MÂNDRIA GÂNDULUI

Mândria gândului e sfântă :
Înalță-te 'n singurătate
Spre vârful unde nu străbate
Tot ce 'n țerână se frământă.

Și, căutând de sus la viață,
Nu risipi a ta iubire ;
Pentru-a mulțimilor bârfire
Păstrează-ți inima de ghiață

Urând tămâia ce se suie
De pe altarele banale,
Ridică-ți falnică statuie
Din marmura virtuții tale.

IDEILE

Pe lumile ce pier pe rând,
Fără de-un tremur în splendoare,
Plutesc, lumină revărsând,
Ideile nemuritoare.

În mințile ce v'au născut,
Mînți în nimic de mult pierdute,
Ca o scânteie ați căzut
Din sferele necunoscute?

Din luminosul ocean
De adevăr față măsură,
În întunerecul uman
Sânteți desprinsă picătură?

Sânteți neîndoiosul far?
Luciți ca focurile-acele
Ce fug pe lacul solitar?
Lumina voastră să ne 'nșele?

De sus din sfere te cobori?
Ești o lucire trecătoare,
Ideie, punct nemuritor
În viața noastră muritoare?

SIRENELE

Pe marea liniștită, culcați pe bănci alene,
Luntrașii trec. În pânze se joac' al serii vânt,
Mânându-i către satul lucind. Departe-un cânt
Începe să răsune : e glasul de sirene.

Și cântecul plutește, adus de adiere,
Întăiu pierdut ca șoapta pădurii adormind,
Apoi supt cerul tainic de vară dezvălind
O lume de iubire, de visuri și plăcere.

De farmec prinși, luntrașii, ascultă. Fără voie
Lopețile se mișcă pe sânul negrei mări,
Ducând ușoara barcă, ce pierе 'n depărtări,
Tăind învălmășirea de valuri anevoie.

Acum e negru cerul și crivățul izbește
În pânza ce 'nfășoară catargul sfărîmat ;
Pe țermul ce scânteie femeile din sat
Așteaptă în tăcere, supt neaptea care crește.

Târziu : cântarea pare mai tristă și mai bună.
„Aproape-i“, strigă glasul cârmaciului bătrân,
„O nu, te 'nșeli“. Pierdută în crivățul păgân,
Cântarea fermecată abia de mai răsună.

Luptat-au multă vreme pe marea zbuciumată
Și au murit în luptă, cu ochii arși de dor :
Zădarnic înălțară spre cer privirea lor
Uitații de pe țermuri în noaptea blestemată :

Sânt luntri rătăcite pe apele vieții :
Luntrași doriți de visuri în noapte 'naintând,
Aud cântări măiestre chemând prin aier blând
Și pier fără de urmă în faptul tinereții.

BAAL, ZEUS ORI IEHOVAH...

Baal, Zeus ori Iehovàh,
Stăpân al bolților albastre,
Întreagă nemurirea ta
E umbra mișeliei noastre.

În cușca de oțel a vieții
Cel sfârâmat și umilit
I-a rupt în visul lui păreții
Și te-a făcut nemărgenit.

De stânca neputinții sale
Ca Prometeu înlănțuit,
Ți-a dat în cerurile tale
Puterea fără de sfârșit.

Nemuritor te-ai arătat,
Ființ' atoateștiutoare,
Căci gândul lui e măsurat
Și viața-i este trecătoare.

Supuși la muncă și durere
Și neavând cui ne rugă,
Am pus în nori ființa ta
Și i-am cerut o mângâiere.

Și, cu cât chinul e mai mare
Și lumea merge spre apus,
Cu-atâta te înalți mai sus
Și ești mai plin de îndurare

ZĂDARNIC

Zădarnic monumentul etern ți l-ai zidit:
Ori pe nisip clădește-l, ori sapă-l în granit,
Aceiași i-a fi soarta.

Cum marea surpă piedeci și stavile pe mal
Și ce n'a luat azi valul, s'a duce 'n noul val
Și va peri odată,

Așa și amintirea, ce 'n urma ta o lași,
S'a pierde 'n valul vremii de toate ucigaș —
Acum, sau după veacuri.

Și ce din cugetarea-ți semeață va trăi,
Când tot ce-a fost ființă și viață va dormi
În brațele lui Kronos?

DON QUIJOTE

Te duceai, cătând, cu ochii incruntați, departe 'n zare
Un viteaz să-ți iasă 'n cale pe deșertele câmpii,
Cavaler fără credință, și cu spada ta să vii,
Mântuind nevinovatul de sumeața-i apărare.

Te duceai: de-asupra cerul Spaniei ardea de raze,
Iarba rară de pe șesuri supt căldură 'ngălbenia,
Un pustiu senin în juru-ți, și nimic nu se ivia
Decât doar păstori de capre lângă turma lor de pază.

Ție ce-ți păsa de toate? Gândul tău era aiure,
Într'o lume fermecată: in veșminte de oțel
Luptători treceau din fugă, pe când pajul subțirel
Suspina cătând prin cântec mintea dragei lui s'o fure.

Între toți erai mai mare în voinica-ți tinereță,
Sabia-ți făcea minune prin pieptare străbătând,
Înainte-ți castelana, înălțând privirea-i blând,
Mulțăm!a fără cuvinte, în naiva-i frumuseță.

În zădar îl chemi în urmă, Sancho Pança, om cuminte,
În zădar și sfătuirea, în zădar și râsul tău,
Cine ar putea să plece spre pământ sufletul său,
Când plutește, dus în lumea idealurilor sfinte?

Azi, când practica știință se întinde peste tot,
Când sublima seminție a invinșilor dispare,
Când meschinul se întinde peste inimi ca o mare,
Sancho Pança lași în burtă, respectați pe Don Chișot.

CUGETÂND, O ÎNȚELEPTE...

Cugetând, o înțelepte,
La zimbirea ta cuminte,
La tăcerile-ți deștepte,
O poveste-mi vine 'n minte.

I.

Spre biserica vrăjită
Din pădurea fără soare
Suie cale tăinuită
Credincioasele popoare.

Prin fereștile zidite
Nicio rază nu străbate ;
Stau de veacuri neclintite
Porți de-aramă ferecate.

E vre-un sfânt dormind în raclă
Pacea lui netulburată,
Vre-o icoană minunată
Luminând fără de faclă ?

A gândi cine cutează?
Și pe când în părăsire
Melancolic privighează,
Sfinți și palide martire,

Adunați din marea lume,
Credincioși cu sfânta frică
În spre cel fără de nume
Rugăciunea și-o ridică.

II.

Bănuind comori ascunse,
Un tâlhar, semeț, lovește
Porți de-aramă nepătrunse:
Vrea zăvorul să-l desclește.

E 'n zădar atâta muncă:
Uite, ambele canate
S'au deschis. Trăsnit s'aruncă
La pământ... Pustietate.

E o vrajă, o minune ?
Poate-un înger, care vine
Să-l târască în genune ?
Pace 'n lumile divine.

Prins de-o zdrobitoare groază,
Ridică privirea sa :
Era colb jucând în rază
Și-un păinjen ce țesea.

ICAR

„Ți-ai încercat avântul iară,
Te 'nalți în sus triumfător;
Icar, oprește-te din zbor
Când ai aripile de ceară“.

Supt cerul sur, de nouri greu,
Zimbind, se duce innainte
S'audă el din empireu
Clevetitoarele-ți cuvinte...

Mai sus, din ce în ce mai sus,
Privirea ta nu-l mai zărește:
În alte lumi acum s'a dus,
De-asupra negurii plutește.

O nu! I-a fost soarta haină,
Ca un vârtej, din nepătruns
Îl vezi în țerână ajuns:
Acolo sus, era lumină.

HERCUL

În purpura grozavă cu dinții de văpaie,
Puternicile-i brațe spre ceruri ridicând,
Supt flăcările care-l ardeau la măruntaie,
Urla pe munte Hercul cu gura spumegând.

Urla sfărmand copacii și pietrele din cale,
Cu sângele 'n privire și sângele pe mâni.
Sunau de-a lui durere pădurile din vale,
Fugiau cu groază 'n tainiți ai codrilor stăpâni.

Răcni o zi întreagă și noaptea 'ntreagă iară,
Și, când, supt cer de flacări, sălbatec și tăcut,
Pe rugu-i se întinse, și a durerii ghiară
Nu-l mai trezi în pacea-i nepăsător și mut,

A trupului gigantic senină odihnire,
Frumosul chip de piatră în liniște pierdut,
Vesti mulțimii triste, venite să-l admire,
Că s'a sfârșit eroul, și zeul a 'nceput.

ÎNLĂTURI

Înlături cerșitorii ce-și fac o gloriolă
Din cântecul de jale al celor suferite:
Durerea nu coboară pe frunți îngălbenite
Nicio aureolă.

Ea nu alege unde pecetia și-a pus:
N'a plâns Iscariotul în ceasul de căință?
Sublimă e răbdarea senină 'n suferință,
Pe cruce, ca Isus.

Și nu-ți cânta, poete, durerea cu trivoga,
Ci, ca anticul Cesar, te culcă maiestos,
Și de la rana 'ntăia acopere-ți cu toga
Obrazul dureros.

MEMNON

Spre Teba cu o sută de porți, când călătorii
Se 'ndreaptă, de departe pândindu-i cetățuia,
Se 'nalță din nisipuri în fața lui statuia
Lui Memnon Libianul, copilul Aurorii.

De mult sfărmat de vreme-i colosul de aramă,
Căzut-a supt securea de veacuri a lui frunte,
Și, totuși, când lumină s'aprinde de spre munte,
Cântarea-i se ridică spre veșnica lui mamă.

Târziu, un Cesar mândru, cu mintea pricepută,
Fu prins de mila unei asemenea minuni:
În clipă s'adunară toți meșterii cei buni,
Întreagă-i azi statuia, frumoasă e și... mută.

LUCEAFĂRUL

Roesc pe bolți de noapte și tremură molatec
Popoarele de stele, plutind către apus ;
La margene, departe, în liniștea lui dus,
Luceafărul revarsă zimbirea-i singuratec.

Ce limpede i-i raza ! și, poate, cine știe
Ce groază se ascunde supt punctul luminos,
Ce lupte uriașe, când tu nu vezi de jos
Decât, nepăsătoare, scânteia-i argintie.

Deschide-o sfântă carte cu slovele de aur,
Din cele ce alină durerile-omenești :
Pierdut în frumuseța-i, nici nu te mai gândești,
— Atât te stăpânește al gândului tezaur. —

De ce ascunse patimi i-a fost inima plină
Acelui ce 'n durere cuvântu-și plămădia :
Din haosul de gânduri trecând prin mintea sa,
Tu știi numai cântarea-i, melodică, senină.

PERIKLES

În agòra luminoasă, unde templele ridică
Stâlpi de marmură de Paros într'a lor liniște-antică,
Stă poporul din Atena, grămădit în adunare.
Apollon își poartă caii pe a cerului cărare,
Marea netedă, oglindă de safir, doarme supt rază,
Pe acropole, zeița luptătoare privighează
Peste târgul alb, ce 'ntinde dunga lui până departe.

Perikles vorbește... Glasu-i măsurat, ca dintr'o carte,
Se revarsă 'n fraze line și severe 'n marea piață
Peste care stăpânește fața lui cu ochi de ghiață :
Pare-un zeu străin de lume, fără dor și fără patimi,
Fără inimă să simtă, fără ochi să verse lacrimi,
Un colos de cugetare, țesând lanțuri de cuvinte
Pentru roiul de mulțime impietrită înainte.

E un ceas de când cu fața vinețită de durere
A văzut puindu-și moartea buza-i vânăta de fiere
Peste-al lui copil din urmă: e un ceas de când în lume
N'a rămas cine să poarte după dânsul al lui nume, —
Și, pe când se 'nalță rugul pentru trupul fără viață,
Perikles, senin, vorbește frase lungi, cu ochi de ghiață.

GETHSEMANI

Dormiau toți ucenicii pe dealul dus în noapte,
Era târziu : din ceruri o liniște adâncă
Cădea pe lumi tăcute : doar jalnicile șoapte
De vânt origlas de buhnă, plângând pe vârful de stâncă,

Sfârmau tăcerea tristă și-atât de fioroasă,
Că fiul lui Iehova ca marmura de tare,
Ne 'nvinsul de durere, plecă fața-i frumoasă
Și, prins fără de veste de-a morții 'nfiorare,

Simțind cum plânge 'ntr'insul durerea omenească,
Căzu 'n genunchi în țernă, și ruga lui fierbinte
Sună duios, în lacrimi : „De-i voia ta cerească,
De mine depărtează paharul greu, părinte“.

Și fii rigid ca fierul, de-oțel pentru durere,
Tăcută fie-ți buza, când inima se frânge,
Călca-vei o clipeală superba ta tăcere,
În țărână cădea-vei, și, ca Hristos, vei plânge.

MORITURI TE SALUTANT

In arenele vieții
Nesfârșiți gladiatori
Sufăr pentru ideale,
Cesarii nesimțitori.

Și, la capătul de luptă,
În genunchi, mai strigă încă
Răzimați pe arma ruptă :
„Morituri te salutant“.

IDILE PARSIIENE

I.

Orașul alb de neguri. Tăcere. Dimineața
Abia se mai cunoaște din noaptea ce-a trecut.
Pe stradele deșerte, arare-un pas pierdut
Ori carăle greoaie tăind alene ceața.

Pe marginea de piatră a apei, ea privește
La unda ce se cerne, sticlind ispititor :
O față 'ngălbenită, doi ochi strălucitori,
O rochie ce trupul de-abia i-l învălește.

Acasă sărăcia și-un tată care-i spune
Că, de-ar fi fost ca dânsa, el s'ar fi priceput
Să-și mângâie părinții, ce 'n trud' o au crescut,
Că sânt atâtea fete, ce-aduc venituri bune...

Și jos fără de capăt a Seinei scânteiere.
Ce rece-i fundul apei, dar traiu-atât de-amar :
Nu-i tată-său acela ce trece supt fânar ?
S'aruncă. Spume-o clipă. În negură, tăcere.

II.

Miezul nopții sună tainic din înalte turnuri sure.
Albă e, fără de-o șoaptă, noaptea rece de Ianuar.
Tainic umbre furișate se arată și dispar,
Îndreptându-și sărăcia spre mansardele obscure.

Tineri slabi, în bluze rupte, lângă ziduri se strecoară,
Și femei fără de vristă și bătrâni cu ochii stânși:
Gerul aprig înroșește dureros obrazii plânși,
Trec încet pe strade goale și odihna se coboară.

Răsărind în cerul palid, luna face să se vadă
În argint scaldat orașul mort, cu piețele-i pustii,
Unde blastămă asprimea luminoasei feerii
Vagabondul care cade vânat la un colț de stradă.

EȘAFODUL

Căruța 'naintează. Într'insa furnicând,
Mulțimea felurită, de orișicare treaptă,
De orice vristă, trece, în strigăte uitând
Calăul impasibil, ce prada și-o așteaptă.

În clipa ce-i desparte de veșnicul abis,
În lupte necurmăte și patime barbare
Trăiesc, și fiecare își face câte-un vis
Imens și după dânsul aleargă fiecare.

Și unul stăpânește mulțimea prin cuvânt
Și-i mândru de puterea-i, avere altu-și strânge
Tovarășii furându-i, în margene un sfânt
De traiul în păcate al veacului se plânge.

Și astfel în războaie sălbatece 'ncleștați,
Pe când poporul sapă gătitile morminte,
Se duc, munciți de doruri splendide, fără saț,
Când iată, eșafodul li-apare înainte.

Tresar? O nu, omorul se face doar pe rând,
Și-apoi mai larg e locul pe scândurile rele
De câte ori s'aude cuțitul lunecând, —
Și cei rămași visează un vis până la stele.

CA UN DRUMEȚ

Ca un drumeț ce trece pe țărmuri schimbătoare,
Supt cerul blând de noapte, în flacăra de soare,
Văzând cum înainte-i tot alte lumi răsar,
Te duci, mânat de stele ce' nșală și dispar.

Durerile de astăzi ca mâne le-i uita,
Și singurul tovarăș etern în urma ta,
Ca un prieten tainic, cu buzele 'mpietrite,
E umbra larg 'a morții, ce crește, și te 'nghite.

ÎN STRADELE BOGATE...

În stradele bogate e zgomot de mulțime,
Trăsuri ce trec în goană și strigăte și larmă
Se 'nalță în vazduhuri, puterea de și-o sfarmă:
Seninul cer de noapte domnește 'n înălțime.

De strigăte de moarte cetatea 'ntreagă-i plina,
Palate se dărâmă și flacăra le 'nghite,
Femei peste cadavre aleargă despletite:
Același cer revarsă zâmbirea lui senină,

Tăcere pretutindeni acum și intuneric.
Pe locul unde-odată lucia bătrâna vatră,
Șacalii din pustie se strecură și latră
Din ierburile 'nalte, spre cer adânc, feeric.

Etern se desfășoară a vieții tragedie
Cu acte 'nsângerate de patime barbare
În mijloc de splendide domnii de cugetare:
La trei pași de țărână, nimic nu-i pe vecie.

Din neam în neam se duce, schimbându-se, scânteia,
Popoarele de astăzi nu sânt cele de mâni:
Imens mai sus de lacrimi, de frângerea de mâni,
Plutește fără tremur, varsând lumini, – ideia.

DA...

Learn to labour and to wait.
(Longfellow, Psalm of life.)

Da, să lucrezi te 'nvață,
Dă lumii partea ta,
Aici și 'n altă viață
Nimic nu aștepta.

SE DUC....

Se duc, tovarăși răzlețiți,
Cu pumnii încleștați de ură,
Frați buni, la lupte înțețiți
Etern de maștiha natură.

În zilele de-aici tăietе 'n
Aceași pânză de durere,
Își pierd unica mângâiere:
O vorbă caldă de prieten.

Apoi, când toate s'au sfârșit
Și cade țerna 'n pături,
Cei ce atâta s'au urit
Dorm supt pământ, alături.

DIN VIAȚĂ

I.

Târziu. Afară ploaia în valuri se aruncă
Din cerul de 'ntunerec. Prin hornuri alergând,
Își cântă vânt de toamnă cântarea lui de muncă.
El stă 'n odaia-i tristă, și gânduri vin pe rând
Cu dânsese s'aducă durerea lui trecută.

Din sobă focu 'ntinde lumina lui pierdută,
Puind covor de flăcări, nesigur, pe pereți,
Și-i trist, pustiu, ca 'n groapă în mica lui odaie,
Supt razele ce saltă, în ropotul de ploaie.

.....

Sânt ani de când e singur ca fiara în pustie,
Sânt ani de desnădejde, de aprigă urgie,
De când nu mai trăiește decât fiindcă-i deprins,
Sânt ani de când își duce viața-i de invins
Ca 'n somn, de lumea 'ntreagă departe și străin :
Când stă de se gândește, șiroiul de lacrimi vin
În ochii plini de jalea luceferilor morți...

Deschide-atunci trecutul cel plâns ale lui porți
Și mintea-i în sicriul iubirii lui străbate :
Ce visuri făr' de samăn pe veci stau îngropate
Supt pânzele durerii și câte amintiri
De clipe aurite din vremi de fericiri

Cu 'ntreaga-i tinereță dorm somnul neființii...
 În inima-i rănită de boldul suferinții
 Apare, ca icoană gonită din altar,
 Un chip duios și palid, cu ochi frumoși și mari,
 Iubita-i dintr'o vreme,—femeia vinovată.
 Și pare că viața-i se stinge de odată,
 Lumina parcă-i pierde din ochii dureroși,
 Când vede 'n noaptea vremii tot ochii mângâioși
 Și plini de rugămintे ai celei osândite.

O vede înainte-i, în ceasul trist de vină,
 Trântită la picioare-i, de-atâta jale plină,
 Muncită de atâtea căinți ucigătoare,
 Încât în ochii umezi lumina parcă moare.
 Și viața 'ncet se stinge în trupul vinovat.
 De-ar fi cerut atunci, cu sânge-ar fi spălat.
 Rușinea ce-o pusese, greșind, pe fruntea lui.
 Și el, zdrobit de chinuri, văzând că 'n lume nu-i
 Decât un lemn icoana, privind-o cu atât
 Desgust, cu-atâta silă,—simțind cum parcă 'n gât
 O mână i se 'nfige,—zvârlind-o cu piciorul,
 Pe ea, a lui iubită, luceafărul, odorul,
 Trecu un zâmbet rece pe fața-i fără sânge.

.....
 Întreaga lui viață, iubirea lui se stânge,
 Pustiul împrejurii din ce în ce se 'ntinde
 Și-un dor așa de aprig de alte vremi îl prinde,
 Că ar ierta-o, poate, de ar veni plângând,
 Să-i steie înainte, pierdută în durere,
 Zdrobită de căință, și dacă în tăcere

Ț-ar mai privi odată, sfios și rugător.
Și s'a gândit la dânsa, milos, de-atâtea ori...
Ce-o fi făcând, sârmana, uitată și străină,
Umblând prin lumea asta de-atâtea lacrimi plină?
N'a fost osânda crudă? Și oare-i vinovată
Că 'n viața-i liniștită, senină și curată
Ieșitu-i-a în cale un om cu ochiu fierbinte,
Cu glasul plin de farmec și spornic la cuvinte,
Și că, înlănțuită ca roaba, a cazut?
Căci ce e o femeie decât un trup de lut,
Un biet copil în prada simțirilor nebune?
O! de-ar veni acuma, nimic de nu i-ar... spune,
De s'ar culca în țernă cu fruntea lângă dânsul,
Poate-ar uita de toate și, năpădindu-l plânsul,
Cuprins de-o milă dulce, iertând pe vinovată,
I-ar spune: „Știi tu, dragă, să fim ca altă dată“.

II.

Prin vântul care urlă în noaptea de furtună,
Prin zgomotul de ploaie ce 'n geam, izbită, sună,
Îi pare că aude un plâns nedeslușit.
Tresare. Apoi iarăși, în gânduri adâncit,
Se pierde 'n lumi de aur apuse pe vecie.
Și iar s'aude plânsul, cu-atâta duiosie,
Cu-atâta jale-ascunsă... I-i glasul cunoscut:
Același plâns molatec, în liniște pierdut,
Îl știe, ca din vise... Să fie cu puțință?
În inimă-i învie un iad de suferință,
O lume de durere..., iubita-i de-altă dată?
Deschide iute ușa. Pe prag ingenunchiată,

Cu hainele în zdrențe, de frig încremenită,
 Plângea ca o copilă femeia cea iubită.
 Și-atunci, uitând de toate, cu lacrimi o ridică.
 Era așa de slabă... Pe fața ei cea mică
 Și galbenă ca fața icoanelor de ceară,
 Pusese sărăcia sălbateca ei ghiară,
 Și ochii, plini odată de nevinovăție,
 Sticliau în cercăn vânăt, cu-o rază de făclie
 Ce, pâlپând, se stânge. Și, fără de-un cuvânt,
 Stătea umilă 'n fața-i, cu ochii în pământ.
 — „Ci lasă, nu mai plânge. A fost un vis de jale.
 De ce să 'nvii trecutul cu lacrimile tale?
 Ești iar a mea iubită, ridică-te și vină.“
 De-o sfântă bunătate și-o dragoste divină
 Era insufletită întreag' a lui ființă.
 Și ea, uitând atunce un traiu de suferință,
 Simțind cum din mormântu-i, prin vorba lui, învie,
 Șopti încet, cu ochii schimbați de bucurie :
 — „Mai sfânt ești decât sfinții, mai bun decât Hristos“.
 Intrară în odaie și focul mângâios
 Aprinse de-o lumină voioasă și zglobie
 Luminele ei stinse și fața-i vineție.

— „Ce cald, ce bine-i, mamă, mai cald decât la tine...“
 Și el, mirat, privește. În zdrențele lui pline
 De ploaie, lângă vatră, stătea un copilăș,
 Cu fața rotunzită, cu ochii drăgălași,
 Cu părul lung de aur lăsându-se 'n inele.
 — „Ce caută copilul?“ Privirile lui grele

Și aspre se lăsară pe capul lui bălăiu.
Și ea, înmărmurită, pierdută, fără graiu,
Întoarse ochii galeși, cerșind o îndurare.

Era *al lui*, copilul greșelilor murdare,
Născutul din păcate, orfanul fără tată.
Să-l aibă înainte-i, cu fața 'n seninată,
Să vadă lângă dânsul etern greșala ei...
Un tremur îl cuprinse, în ochii lui scânteii
De ură s'aprinse. Rușinea să i-o crească,
Să aibă pentru dânsul privirea părintească,
S'o vadă sărutându-și în el icoana *lui*,
Să-i spuie poate „tată“ copilul nimărui,
Să simtă între dânsii, în vremi de fericire,
Copilul, a greșelii eternă amintire. —

O nu!... Mai bine moară și mama lui cu dânsul!
Spre ea atunci se 'ntoarse, înăbușindu-și plânsul:
— „Ori tu fără de dânsul, ori mergeți amândoi!“
Și ea luă de mână, tovarăș de nevoi,
Pe cel cu păr de aur, grăindu-i blânde șoapte,
În ropotul de ploaie, — și se pierdură 'n noapte.

De-atunci n'a mai văzut-o. Murit-a ori trăiește,
În care părți de lume cu lacrimi se hrănește,
Nu știe 'n a lui jale. Dar, ca o remușcare,
Adese înainte-i iubita lui apare
În zdrențele-i ascunsă, purtând ca un tesaur
Pe fiul din păcate cu plete lungi de aur.

INAINTE...

Celui ce predică 'n pustiu
Și 'n jurul său tovarăși n'are,
Trăiască-i numele lui viu,
Căci tristă-i munca lui, și mare!

Când glasul tău răsunător
Și cald în inime străbate,
Nu-i greu a fi mântuitor,
Căci ceasul de trezire bate.

Dar să lucrezi, nebănuind
Izbânda stăruinții tale,
Să uiți prietenii zimbînd
Și brațul tău să taie cale!...

Răbdare 'n noapte, muncitori,
Profeți cu ochi de foc, răbdare:
Lumina falnicilor zori –
Acum sau mai târziu – răsare!

LUPTA

Să te întorci de la războiu,
Învins, de răni acoperit,
Rușine nu-i : ai îndrăznit.
Ce-ascunde soarta, nu știm noi.

Dar veșnic te-or pândi în cale
Legiunile de desertori,
Privindu-te triumfători,
Râzând de 'nfrângerile tale.

SINGURUL PRIETEN

Pentr' un prieten ce-ai pierdut
Veni-va altul să te 'nșele,
Și vei lua de la 'nceput
Povestea plină de-amăgele.

Dar cine nu se 'ntoarce, dus,
E cel ce viața ți-o indreaptă
Cu-a lui povață înțeleaptă:
Mângâietorul cel nespus,

Acel ce 'n inimă-ți trăiește,
Cu care ești de o ființă
În fericiri și suferință:
El moare, când te părăsește.

TRECUT

Din vremile îndepărtate
Răsar icoane mii de mii,
Și toate-au fost odată vii
Și toate 'n timp sânt îngropate.

Cu nesfârșită pietate,
Ca într'o cript' un strănepot,
Robit acelor timpuri tot,
A mea gândire le străbate.

Și la pioasele-mi cuvinte, —
Și morții simt al vieții dor, —
Pare că trece un fior
De taină 'n vechile morminte.

Cum undeva într'o pădure
Stau arborii bătrâni și deși
Cu crengile de urieși
Boltind cărările obscure.

CRITICI

Dacă vei crede în ceva,
Ce nu oricui i se arată,
Profeți cu inima castrată
Vor râde fin în urma ta.

Tăind al patimilor val,
Urmează calea ta de muncă,
Și piatra ce ți se aruncă
Privește-o ca un pedestal !

ELEFANTUL CARTEȘTE...

Un elefant cu gusturi fine,
– Căci astăzi și 'ntre elefanți
Găsești de artă diletanți, –
Vorbia astfel, modest, în sine :

„Natura fără de măsură
Și fără gust o știu că este,
Dar ca pe câmpurile-aceste
N'am mai văzut caricatură“.

Era 'nceput de primăvară
Și-și imbrăcase tot pământul,
Ca pentru serbători, veșmântul
De flori ca piatra scumpă, rară.

„Adevărat, sânt flori frumoase,
„Care răspund cerinții noastre,
„Dar aste fleacuri roși-albastre,
„Ce de-a nimicuri pretențioase!“.

Și, cu sublimele-i picioare,
Voind o ordine a face,
Strivi ce-i place și nu-i place,
Lăsând tot locul gol de floare.

Dar în curând — abia departe-i
Esteticul reformativ —
Și câmpu-i plin de alte flori
Străine regulelor artei.

P A C E ?

Luptând cu unda 'nfuliată,
Tot focul și l-a cheltuit:
„O de-am ajunge în sfârșit,
O de-am ajunge 'n port odată!“

—„Atât de mult de pace dorți-i,
De vechea luptă desgustat?
Îți strânge pânzele,-ai intrat
În portul nemișcat al morții“

INVINȘII

Glorie invinșilor!
Celor ce-au căzut în luptă
Apărând bandiera ruptă,
Nevrând soarta prinșilor.

Dacă în istorie
Pentru ei nu sânt cuvinte,—
Jertfelor iubirii sfinte
Pentru visuri, glorie!

ZADĂRNICIE

„Cu orice clipă mai departe,
Pe câmp odată necuprins
Prin munca noastră am învins,
Dând vâlul firii într'o parte.

De pe-a științii înălțime
Cu ochii minții am privit
În micul fără de sfârșit
Și 'n mărețiile sublime.

Ostași puternici ai voinții,
Privim, sumeți, spre timpul când
Vom stăpâni, înțelegând,
Domnia'ntreagă a ființii“.

Acestea se vorbeau odată,
— De-atunci eternități s'au dus! —,
Într'un sistem solar apus,
Pe o planetă spulberată.

GLOSE

— Lasă visul tău de viață
Fără pată în uitare,
De la alții te învață :
Cinstea e o provocare.

Nu lucra, când munca nu e
Către vârfuri o aripă,
Când mai sus, ușor, se suie
Înțelepți în orice clipă.

Nu strica prin doruri goale
Idealul tău cel falnic :
Lasă visurile tale :
Fii modern și fii localnic.

— Între oștile fugare
De ursită de ești pus,
Ține steagul vieții sus :
Apără-l de profanare.

În spre culmea căutată
Nu râvni: lângă altariu
Ai virtuții preuți rari
Află muncii lor răsplată.

Va veni odinioară
Vremea celor ce muncesc :
Apele se limpezesc,
Și-atunci mâlul se coboară.

MUSA...

Da, este-un zeu, — de vrei, zi-i :
Musă —,
Ceva mai tare decât tine :
Aprinde sângele-ți în vine
Și-ți pune versul cald pe buză.

Nu știi adesea ce-ar' să fie,
Dar simți în inimă cum crește
Ceva care te chinuiește
Pân' se preface'n armonie.

Și la chemarea minunată
Un biet om de păcate plin
Se face veșnic și divin :
De câte ori, — numai odată !

NEMURIRE

Acel ce'ntăiu a însemnat
Cuvântul său în piatra dură,
A'nvins sălbateca natură
Și nemurirea ni-a creat.

Tu vei muri: din țerna ta
Vor crește ierburile 'nalte,
Dar veacurile cealalte
Gândirea ți-o vor repeta.

Cântările-ți mângâietoare,
Poete, vor însenina ;
Cugetător, vei lumina
Din fund, pe cei ce trec supt soare.

În minți sfioase de fecioare,
În minți severe de adult,
Veți apărea, o morți de mult,
În luminoasă intrupare.

ACEIAȘI ZI

Când traiul e mai trist și greu,
De prinzi puteri și mergi la luptă,
De-ți bate iar inima ruptă
Și simți râvnirile de zeu,

E că privirile-i stăpâne
Ți le-a întors, chemând la viață,
Cea veșnic sfântă și măreață,
Mângâietoarea zi de mâne.

Nesățios, te-arunci pe urmă-i :
Dureri de veacuri le-ai uita,
De ți-ar atinge fruntea ta
O clipă. — Vină, jalea curmă-i !

Dar ochii blânzi revarsă ură :
Parcă-i cunoști ; ce răs amar
Îi strâmbă fața, și răsar
Aceleași blăstăme din gură.

Supt chipul diafan te minte
Ziua de ieri : te îngrozești,
Dar cea de mâni e înainte :
Îți iei toiagul și pornești.

VIS PIERDUT

Și, când la vatra mea întâiu
Văzuiu, — ce veselă lumină! —,
Jucând a' flăcării văpăi,
Când de pe inima mea plină

Icoana moartelor dureri
Își depărtă sinistra umbră,
Ceva plecă, zburând spre ceriu,
Ceva trecu în noaptea sumbră.

Un vâl pe fericirea mea,
Un gol în vesela odaie :
Parcă lucirea și-o stingea
În vatră roșia văpaie.

Ca de-un prieten ce s'a dus
Simțiam un dor : un dor, de cine ?
Căci nimeni nu zburase sus
Din oaspeții casei senine.

Priviiu spre cerul luminos :
Era măreț, se înțelege,
Dar îl văzusem mai frumos
În frigul nopților pribege.

Cărarea albă strălucia :
De-asupra ei, nicio cântare ;
O floare nu înveselia
Imense șesuri solitare.

Un om trecu atunci, sfios
De boală și de sărăcie.
În ochii mari n'avea un plâns :
Trecea, nebun de bucurie.

În urma lui, — am priceput, —
Mersea, vrăjind o mângâiere,
Prietenul necunoscut,
Al meu tovarăș de durere :
Mângâietorul tainic, — visul.

PEGAS

Odată, pus la plug, Pegas
Se revoltă și, luându-și zborul.
Se dovedi – nemuritorul.
Dar alte-s vremile de azi.

Pierdut printre semenii săi,
El trage brazda ordinară:
Revolta nu-l mai înfioară,
Căci i-au tăiat aripa 'ntăiu.

VULCAN STÂNS

Cât e vulcanul încă viu,
Nu-l copăr brazdele, nici floarea
Cu pânza lor strălucitoare.
Măreț, sever e și pustiu !

Apoi, când focul s'a sfârșit
Și doarme inima 'nghetată,
E coasta 'ntreagă 'nveșmântată
În giulgiu bogat și înflorit.

Adesea când ai îngropat
Pe cel ce suferă în luptă
În biată inima ta ruptă,
Ești vesel și înseninat.

LOTUS

Poetul cel adevărat
La lingușiri nu se coboară
Și dușmănia nu-l omoară,
Căci – pentru dânsul a cântat.

În țara Nilului cea veche
Înalță lotusul curat
O floare fără de păreche:
Când a 'nflorit, nu i-a păsat

De va luci pe diafanul
Sân de Arabă al copilii,
De-or murdări-o crocodilii
Și-o vor strivi ipopotamii.

DIVINITATEA MARTIRIULUI

Oricât de sfânt era Isus
Și cât de lămurit, prin lut,
Vedeai pe cel venit de sus,
Și ai săi nu l-au cunoscut.

A trebuit ca trupul său
De mucenic să-l bată 'n cuie
Ca să se-arăte Dumnezeu
Și ca la ceruri să se suie.

NU FII CUMINTE...

Nu fii cuminte, ci, mai bine
Nebun cu inim' arzătoare,
Îmbracă-ți armele ușoare
Și pleacă 'n alte lumi, senine.

Cei ce privesc jos, n'au să cadă,
Ca tine, visătoru 'n groapă,
Dar ochiul rece supt pleoapă
Ce vezi tu sus, n'are să vadă.

Și, orice stea de ți-ai alege,
Urmează o, iar, la prevestire
De 'nfrângerii și nenorocire,
Nu crede: Lumea nu 'nțelege!

SFĂTURI

De-aștepti un dar in orice zi
Și-un zimbet pe oricare față,
Un cânt în orice'i auzi,
Și 'n orice sfat – povață,

Și, de ți-i ciudă pe vrăjmaș
Că-ți cade în poveste,
Tu crezi viața un sălaș,
Dar ea un drum îți este,

Îți iea ceva din ce 'ntâlnești,
Și-l ține strâns în mână,
Iar, dacă poți, să dăruiești
Ce are să-ți rămână!

De scop prea mult nu te 'ntreba:
Atâta să-ți ajungă
Că ți-a fost dat de undeva
O cale-așa de lungă.

Și, dacă vrei : mulțămitor
Că ești. să ți se spună,
O fă cu brațu-ți jertfitor
La alți drumeți mai bună !

Că doar acelea ce-am făcut
Norocul ni le curmă
Și din tot ceia ce-a trecut
Același praf în urmă !

PELERINAGIU ZĂDARNIC

Ai părăsit în urmă toate
Și glas de om nu te-a oprit :
Ți-ai luat toiagul și-ai pornit
Spre depărtările visate.

Trecut-au ani și ani în urmă
Din clipa când voios te-ai dus,
Și n'ai ajuns la țintă sus,
Și pribegia-ți nu se curmă.

Trecând prin gloata muncitoare
Ce n'a fugit din locul său,
Nu ți-a părut vre-odată rău
De viața ta neroditoare ?

Și gândul greu nu te frământă
Că 'n calea-ți lungă n'ai aflat
Hagii dela cetatea sfântă
Viind cu dorul alinat ?

RECLAMĂ

Trăind în secol de reclamă,
Poete, trebuie să-ți cei
Obraznic slava, dacă vrei
Să știe lumea cum te chiamă.

De când bătrânul Dumnezeu
Prin vre-o reclamă de minuni
Nu chiamă pe creștinii buni,
Spre a mări numele Său,

La Dânsul cine se închină ?

SOARE

Să nu dai, Soare, clara-ți culoare muntelui,
De pasul Aurorei nimic să nu-ți mai pese,
Să nu dai Mării luciul, nici aur câmpului.
S'ar pierde-orice lumină în umbra nopții dese.

PĂHAR SFĂRĂMAT

De-aștepți prin cântecele tale
Să-ți facă locul între zei,
Te 'nșeli: în mijloc de pigmei
Nu 'nalță gândul pedestale.

Măcar să-ți stâmpere amarul
Cuvântul care-a străbătut,
Căci, vinul dacă l-au băut,
Atâția sfărămă paharul!

SFINȚENIA DURERII

Nedreaptă-i tânguirea durerii ce-a căzut
Pe inimă, ca ploaia din bolți întunecoase
Pe țarina 'nsetată, și spice mai frumoase,
Înalte să răsară din brazda ce-a băut.

Senin și blând e cerul pe-al Africei pustiu :
Sticlească nesfârșirea supt razele de soare,
Reverse luna largă luciri fermecătoare :
În veșnica lumină nimic nu-i cald și viu.

POET ȘI PUBLIC.

Te plângi că glasu-ți nu tresare
În alte inimi călduros :
Nu e concertul mai frumos,
Unde mulțimea e mai mare.

Tu pune-ți inima 'n cântare
Și, când ți-i cald în piept, vorbește :
De lumea te desprețuiește,
Privighetoarea public n'are.

Aceasta-i soarta poesiei :
Cu cât mai dulce vei cânta,
Mai sigur tu vei deștepta
Concertele menajeriei.

Vei amuți, de nu ai viață ;
Un fiu de zeu dacă vei fi,
Vei prinde șerpilii tăi în brațe
Și 'n leagăn i'i înăbuși.

HÂRTIE 'N VÂNT

Ca să-ți despici un drum al tău
În contra vremii, cu putere,
— Istovitor și lung și greu —,
Aripă de oțel se cere.

Urmând al timpului avânt,
Te'i înălța așa de 'n pripă!
Nu zboară și hârtia 'n vânt,
De și nu are o aripă ?

RĂSBUNAREA VULCANULUI

De veacuri n'a vorbit vulcanul,
Dar în adâncu-i fierbe lava,
Și-odată toate sfârâma-va
În calea ei, ca uraganul.

Pe coasta lui se 'nalță sate,
Crezând că 'ntru-i stinsă vieța :
În solul dur hârlețul bate,
Trezind, ironică, verdeața.

El rabdă, dar, cu cât mai mare
Îi e răbdarea, mai grozavă
Va fi la urmă 'n revărsare
Fierbintea curgere de lavă.

Atât de mult ai îndurat,
Poporul meu, popor de trudă,
Dar răsbunarea-ți va fi crudă,
Căci multe ai de răsbunat.

PIRAMIDA

Mulțimea roabă, ce muncește
Gemând, înalță o lucrare
Eternă, dar cu fiecare
Durere piramida crește.

Și, dacă 'n flacără te frângi,
Ca vechiul Hercule'n hlamida
De foc, n'ai dreptul să te plângi:
Mai sus se 'nalță piramida.

COLABORĂRI ICONOCLASTE.

Fiindcă păcatele-omenești
Adună robii lor în caste,
Ușor e 'n lume să găsești
Colaborări iconoclaste.

Zvârlind cu pietrele în zei,
Mânjind măririle căzute,
Mulțimea celor mititei
Ce zor va da să te ajute!

Atât de lesne i a sălta
Peste sublimele ruine,
Atât de greu a respecta
Pe un mai mare decât tine!

CONTINUITATE.

Generații viitoare,
Tot mai sus și mai departe,
Căuta-vor zimbitoare
Spre îngusta noastră carte.

Și, găsind o deslegare
Tainelor nebănuite,
Vor cosi cu nepăsare
Adevăruri ofilite.

Dar lega-ne-vor de ele
Peste veacuri luminoase
Lupte mari și trude grele
Pe cărările spinoase.

EPOCĂ BĂTRÂNĂ

Să cânti ? Atunci e vrednic și mândru a cânta,
Când glasu-ți ca lumina de Iulie străbate,
Când inimile calde așteaptă vorba ta
Ca țarinile verii, de ploaie însetate.

Minunea de-altă dată zădarnic o râvnești:
Cântarea ta pe piatra bătrânei epoci cade,
Simțirile eterne ni par copilărești
Și musica se pierde în zgomotul de strade.

AM FOST CHEMAT

Am fost chemat să taiu o brazbă
Pe câmpul vieții cel întins
Și am cătat cu dor nestins
Pământul ce mi se cuvine.

În dureroasa-mi rătăcire
S'au rupt opincile de fier :
De aş vedea un semn pe cer,
Și azi n'aş mai avea putere.

Cei înțelepți îmi spun zimbînd
Că suferința-mi vine toată
Fiindcă m'am despărțit de gloată ;
Dar eu nu cred : Am fost chemat !

MORMINTE CE AȘTEAPTĂ.

Sărmane vieți care, în luptă,
În urma țintei v'ați oprit
În clipa când v'ați poticnit
Și-a stat pe loc inima ruptă,

Călcând povața 'nțelepciunii:
Voi ați lăsat un semn în drum
Să știe oamenii de-acum
Ce-au cutezat, în vreme, străbunii,

Și astfel sigur ne îndreaptă
Letopisătorul ce l-ați scris,
Căci, dacă viața s'a închis,
Rămân morminte ce ne-așteaptă.

ACEIA-ȚI SĂNT INVĂȚĂTORII

Înlături toți măgulitorii !
Acea ce te-or prigoni
Și ți-or umplea viața de jale,

Acea ce te-or răstigni,
Glumind cu visurile tale,
Acea-ți sânt învățătorii.

ZĂDARNICII.

Te plângi că, dacă ai să mori,
Ți se va stinge amintirea.
De ce te-ai prăpădi cu firea.
Când vezi morminte fără flori?

Căci, dacă soarele din cer
S'ar întâmpla să se desprindă,
Socoți că nesfârșiri se cer
Ca lumile să se deprindă?

Ar fi grozav în ziua 'ntăi
Și trist în luna următoare,
Apoi mulțimile ușoare
Și-ar căuta alte vâpăi.

Și doară numai un bătrân
Poet cu buzele frumoase
At mai cânta cu dor păgân
De vremurile luminoase.

NOAPTE VENEȚIANĂ

Ceruri albastre,
Tremur de astre.

Scânteie bună:
Palidă lună:
Nimic nu sună.

Intunecate
Negre palate:
Unda le bate.

Sus în ruină
Uite-o lumină:
Tremură lină,

Blândă apare,
Crește mai mare,
Tainic dispare.

Aparițiune-i ?
Supt raza lunii
Revin străbunii ?

Răsună glasuri;
Pe apă vasuri;
Pe scară pasuri?

S'aude 'n strade
Ciocnit de spade
Și serenade?

Revine oare
Scânteietoare
Mândra splendoare?

.
.
.

San-Marco sună:
Scânteie bună
Palida lună.

Dorm pe canale
Negre, domoale,
Lunțile goale,

Și de palate
Unda se bate:
Pustietate.

FRUNZE USCATE

Pe cărările uitate
Melancolic vântul bate,
Sună 'n frunzele uscate,

Vine ramura s'o plece :
Despicând văzduhul rece,
Stolul păsărilor trece.

Dintr'a minții închisoare
Zboară 'ncet strălucitoare
Visurile călătoare.

Și cu vremile mai bune
Raza patimii apune,
Negură pe traiu se pune.

Rămân numai rătăcite
Amintiri îngălbenite,
De durerea-ți răscolite,

Cum de vântul care bate
Pe cărările uitate
Sună frunzele uscate.

ÎNTREBARE

Apăr strălucitoare
A' stelelor popoare.

Răsar, scântèie, pier
În limpede eter,

Și 'n aierul senin
Cu altă noapte vin.

Ca astri 'n înălțime
A vieților mulțime

Iubesc, visează, plâng
O clipă – și se stâng.

Se pierd fără de urmă?
Răsar mai viu pe urmă?

PÂNZE DE PAIANJEN

Între brazi pe vârf de munte
Țese harnicul paianjen
Pânze lungi, și stânci cărunte
Se zăresc abia supt ele.

Așezat pe strălucirea
Podului fără păreche,
Își înalță mândru firea :
Ca stăpân privește culmea.

Ca stăpân privește-o clipă.
Ce-i sânt veacuri înainte ?
Pe o pană din aripă
Vulturul îi iea minunea.

STATORNICIE ?

Străbata alții o întreagă
Nemărgenire, veșnicia
Ca schimbătoare-o înțeleagă !
Tu îți mândrești statornicia.

Statornic, biet burete care
Te ții de-același vârf de stâncă,
Pe când imensă și adâncă
Îți fierbe 'n jurul tău o mare!

ARDEAL ROBIT

În munții robului Ardeal
Pare că spumegă izvorul
De ură, fagii de pe deal
Sibilici stau ca viitorul.

Ce zice vântul printre brazi,
Suflarea-i când o năpustește?
Zice rușinile de azi
Și suferința care crește.

Ce spune buciumul ce sună
Măreț în noaptea 'nălțătoare?
Că e mișel acel ce moare
Zdrobit, și 'ntăiu nu se răsbună.

De ce se mișcă în morminte
Voinicii ce-au căzut luptând
De ce s'aud arme sunând,
Pe groapa lor zburând cuvinte?

Ce zice oastea sângerată ?
Ce zice Iancu 'nebunit
Și Horia sfârmat pe roată ? :
E ceasul mare ce-a venit.

Și, dacă vor începe iarăși
Acele lupte sfinte, mari,
Luptând cu astfel de tovarăși,
Vă vor fi brațele mai tari.

Tovarăș are să vă fie
Și-acel pământ nenorocit,
Străin acum de ani o mie,
Pe care l-ați desțelenit.

Ostași, cu sânge l-au udat
– Și de aceia-i veți fi dragi –,
Atâtea holde-a ridicat
Sudoarea voastră de iobagi.

OSTAȘI AI ARTEI

Ostași ai Artei, când semnalul
De luptă singuri voi vi-l dați,
Că ținta este, nu uitați,
Nu gloria, ci idealul.

Adesea, un profet când este
Ajuns alături de zeu,
El pare de pe vârful seu
Mai mic în lumile aceste.

PROOROCI ÎN PUSTIU

Te-au răsplătit amar, Isuse,
Când rătăcitul tău popor,
Cuprins de setea de omor,
Pe crucea hoților te puse.

Dar ai învins, murind : în lume
Cei doisprezece ucenici,
Cei umiliți și slabi și mici,
Sublim făcură al tău nume.

Sânt prooroci ca tine mari,
Cari râvnesc până și ura
Ce ți s'a dat, pân' și tortura
Ce-ai îndurat între barbări,

Căci glasul lor răsunset n'are,
Și munca lor pierе 'n nimic :
Niciun netrebnic ucenic
Să-i moștenească nu apare.

Și sânt martiri între martiri,
Dar suferinț' așa de-adâncă
N'aduce vulturul pe stâncă,
Nici palmele, nici răstigniri.

GLAS DE CLOPOT

Lângă drum un cimitir,
Cimitir uitat de lume,
Gropi zăcând fără de nume,
Cruci trântite fără şir.

Răsăria dintre morminte
O biserică sfărmată
Ca o strajă. Şi, de-odată,
Când trecuiu pe dinainte,

'N noaptea tristă fără lună
Auziu, — era părere? —,
În sălbateca tăcere
Clopotul din turn că sună.

Pe cărările pierdute
Printre culmile în rând,
În văzduhuri tremurând,
Umbre şuşuiau tăcute.

Era noaptea de 'nviere :
S'auziau acuma pasuri
Răsunând, și răs, și glasuri.
Numai clopotu 'n durere

Sus plângea, și-a lui cântare,
Glasu-i jalnic de aramă,
Pe cei vii părea că-i chiamă
La a morților serbare.

CARTE PĂRASITĂ

Sărmana carte părăsită,
De-atâtea veacuri neclintită,
Pe vechile ei pagini poartă
O 'ntreagă nemurire moartă.

Tu fii pios! Lasă de-o parte
Vre-o mândră des-cetită carte,
Și 'nvie milostiv în loc
Un suflet fără de noroc!

NORI DE VIITOR

Ai plâns abia, și-acum pe față
Nici urma norilor, copile,
Dar vei avea, cu alte zile,
Și altfel de dureri în viață.

Bărbat, te-or zgudui furtune,
Dar ca bărbat le vei infrânge,
Și buza ta nimic n'a spune:
Vei suferi, dar nu vei plânge.

Și iarna s'a lăsa pe tine
Cu veșnici nouri de durere:
Să lupți, nu vei avea putere
Să plângi, nu vei avea cu cine.

VISUL

Sărac și bõlnav și flămând,
Mergeam pe drumuri înghețate,
Supt vântul iernii străbătând
Sălbateca imensitate.

Vre-un sat în cale-mi răsăria :
Simțiam crescând durerea 'n mine
Când înainte-mi se ivia
Lumina vetrelor străine.

Și totuși singur nu eram,
Un altul trupu-mi sprijinea :
Ca pe o umbră îl simțiam
Mergând tăcut în urma mea.

Mergea încet un vrăjitor
Puternic făr' asămănare :
Părea un cer aprins de nori
De astre blânda tremurare,

În ramuri cântece de Maiu,
În aier mirosuri de floare,
Peste cărările din plaiu
Ușoare de argint covoare.

Și noaptea tristă dispărea:
Eram un craiu bogat minune
Pândind cu degetul pe strune
S'apară sus iubita sa.

Și, de m'ar fi cuprins abisul
Durerilor fără sfârșit,
C'un zimbet m'ar fi liniștit
Mângâietorul tainic, visul!

TAINA PUSTIULUI

Pustiu tăcut, cu fața la vânturi schimbătoare,
Și-atât de neschimbată, ce farmec porți în tine,
De mă tot poartă gândul la bolțile senine,
La gloria ta roșă, la aprigul tău soare?

Imens ești ca un suflet de patime pustiu
Și frământat de gânduri ce nu-i dau fericirea :
Mirajul tău — zădarnică-i este nălucirea,
Iar taina ce-i în tine, aceia eu o știu.

NU DESPREȚUI...

O, nu desprețui pe nime :
Și mlaștina a fost odată,
Când a căzut din înălțime,
O parte 'n ploaia cea curată.

Și veșnic astfel n'o să steie ;
Sorbită 'n cer, va fi tesaur,
Se va încinge 'n curcubeie,
Se va 'mbrăca 'n apus cu aur.

JUDEȚ DE ASINI

Când pasărea și-a început
Cântarea ei nerușinată,
Aprinși se aruncară 'ndată
Asupra-i musicalii-asini.

În fundul zării albastrii
Peri sfioasa ei aripă:
Se stinse farmecul de-o clipă,
Și pacea iarăși predomină.

Apoi, când lumea a gustat
De-ajuns producții urechiate,
Porniră pasărea s'o cate.
Se zice că era târziu.

MISTER ȘI ȘTIINȚA

Ca pe-o algebrică problemă,
Corect și rece-ai deslegat
Misterul cel nemăsurat
Prin silogism și prin dilemă,

Și 'nțelegând ființa 'ntreagă,
În veci nu te-a neliniștit
Un neglijabil infinit:
Cu vremea toate se deslegă.

Netulburată fericire —,
Spre cerul gol, neîndurat,
Învingător încununat,
Privești cu mândră mulțămire.

Gândind la lunga 'ntunecare
Fiorii nu te-au străbătut,
Căci omu-i bine cunoscut,
E nestatornic' agregare.

Și 'n meditățile-ți acute,
Nu te-ai gândit fără folos
Că viața-i lucru misterios,
Pierdut 'n lumi necunoscute.

LA PRAG DE MOARTE

Când cuget cât îți este sfârșitul de aproape
Și văd ce frumuseță cu tine-o să se 'ngroape,
La vechile credințe ce le-am uitat, revin :
Simțesc ca 'n alte vremuri și sânt din nou creștin.

O, nu e cu putință mormântul să te 'nghită :
Părere este moartea. Ieși-vei liniștită,
Îndepărtând sicriul, și haina-ți de mireasă
Va fâlfâi în urmă-ți ca la o 'mpărăteasă.

Vedenie frumoasă, și albă, și ușoară,
Străină de durerea ce-a fost odinioară,
Spre cerurile 'nalte luând firește zborul,
Uita-vei că în lume ai pus cândva piciorul.

Și numai când mai mare li va fi dorul de tine
Acasă, coborâ-vei din lumile senine,
Ca inger în solie, și peste-a' lor dureri
Din albele-ți aripe cădea-vor mângâieri.

SECĂTURA...

Secătura mântuit-a un supeu cu niște fete :
În micuțu-i cap cu bucle lucitoare de pomadă
Trec idei de vânatoare, alergări și biciclete :
Obosit, își lasă fruntea palidă pe mâni să cadă.

Și, în sala unde doarme somnul lui de epuizare,
Raza lunii luminează peste zidurile groase
Cavaleri cu trupu 'n zale și cu crucea pe pieptare,
Chipuri de viteji, cu ochii plini de visuri sângeroase.

Jos, în cripta unde morții dorm supt lespezi seculare,
S'aud zgomote de arme și strigări care răsună
În bătrâne coridoare unde razele de lună
Zugrăvesc străji ce veghiază, răzimate în topoare.

Succesorul se frământă. Visurile nu-i dau pace.
S'a trezit. Corpul cel șubred tremură de frig și frică.
De la masa medievală cu sculpturi vechi se ridică
Și grăbit chiamă să vie servitorii să-l desbrace.

DESMIERDĂRI DE LUNĂ

Răsare luna: e Diana,
Neobosita vânătoare:
Înmoaie albele-i picioare
În ape: scânteie poiana.

Săgeata ei, luminătoarea,
Tăcut străbate printre frunză,
În fund de codri să pătrunză
Cerbii cei blânzi, ce sorb răcoarea.

Pe iarba cea înrouată
În drum ușor se odihnește.
Cât de sfios îl învălește
Lumina clară și curată!

Plutește ca o desmierdare,
Ce nu cutează, peste frunte,
Pe ochi, pe buzele mărunte,
Iar el, prin somn zimbînd, tresare.

FILANTROPIE...

Strângi în inima ta mare
Lumea toată împreună :
Râul apele-și adună,
Mlaștina-i fără hotare.

De nu faci deosebire,
Raza-ți nu va fi fierbinte :
Sânt și uri care-s mai sfinte
Decât astfel de iubire.

LUPTĂ!

Acel ce 'n mijloc de vrăjmași
Nu știe calea să și-o taie,
Acel a căruia văpaie
O stinge vântul pătimaș,

Acela nu e legiuit
Stăpân în lumea 'nchipuirii :
Cu mirul sfânt al nemuririi
N'a fost din leagăn miruit.

Cu groapa care îl ascunde
Ființa i se nimicește,
Căci a fugit din locul unde
Se moare, dar se biruiește.

SENINĂȚAȚI PIERDUTE

Zboară iutele izvor
Printre pajiștile 'n floare :
Clare ape 'n fuga lor
Duc scânteii rupte din soare.

Și i-au pus în drum zăgaz :
Spumegând, apele sale
Au luptat fără răgaz
Până și-au deschis o cale.

Azi e râu adânc și lat,
Dă vîaț' unde străbate,
Dar etern s'a turburat
Clara lui seninătate.

ETERNITAȚI DE VIAȚA

Și, dacă mă gândesc l'acele
Bătrâne vremi de altă dată,
Atât de limpezi mi s'arată
Că pare c'am trăit în ele.

Îmi zice-a vântului bătaie
De alergări pe cal nebune:
Turbarea valului îmi spune
De rătăcirii pe mări, războaie.

Copacii frământați de vânt
Vorbesc cuvinte cunoscute
Și 'n toate cele pe pământ
Găsesc tovarășe pierdute.

Oriunde-a fost lăcașul meu,
Am fost tot ceia ce se poate,
Și 'n pacea nopții instelate
Îmi simt râvniri de Dumnezeu..

POET ?

Poet ești, dacă mulțămire
Nu-ți poate viața 'ntreagă,
Și nici om să te înțeleagă
Nu-ți afli 'n vasta omenire.

Dacă aștepti ce n'o să vie,
De ce n'a fost, ți-aduci aminte,
Ai gânduri fără de cuvinte,
Și visuri ce nu pot să fie ;

Dacă glumești în câmp cu floarea
Și 'nveți cu steaua 'nțelepciune,
Dacă durerea ei ți-o spune
Și-apa ce trece, plângătoarea ;

Dacă, sărac, ești în palate,
Și bôlnav, miști din loc un munte,
Dacă porți lumi întregi supt frunte,
Și 'n strașnica-ți singurătate

Vrăjești mângâietoare zine,
Icoane albe fără nume,
Creații pentru tine-anume
Și care vor peri cu tine.

Da, ești poet. Ce e mai mare
Pe-acest meschin pământ de tină,
E bucuria ta, Lumină,
Din lacrimi, faci mărgăritare.

PEDEAPSA LUMINII DE SUS

De când pe cer a răsărit, —
Ce caldă raza-i și fierbinte! —,
Niciun pios nu s'a găsit
Să ardă smirnă înainte-i.

De-atunci și până ce-a apus,
Au râs de umbra-i de nimic :
Ei îl vedeau atât de mic,
Căci luminează atât de sus!

PINI VUIND ÎN VANT

Un câmp fără locuitori,
Pe care plugul nu-l atinge
Învăluit de vineți nori,
Un soare 'nsângerat se stinge.

Și ploaia cade măsurat
În picături rare și grele ;
Pe câmpul cel întunecat
Înalții pini vuiesc a jele.

Îmi spun de-orașe ce-au perit,
De lupte mari aici luptate,
De oameni falnici ce-au murit,
De nimicita maiestate.

CE A MAI FOST ODATA

Pe ramurile înflorite
Se ceartă vrăbiile-aprins,
Pământul fraged parcă-i nins
De flori de zarzăr risipite.

Și vântul răcoros aduce
Mirôsuri dulci amestecate :
Simțești că inima-ți străbate
Raza cea clară, caldă, dulce.

Și pare c'au mai fost odată
Acele lucruri, ca prin vis :
Ca amintiri de paradis
Îți trec prin mintea 'negurată.

PRIMĂVARA

A îmbrăcat pământu 'n floare,
În iarba ca de catifea
Vioaia primăvara, cea
Mai mare din fermecătoare.

Și munții verzi, cu vârfuri ninse,
Apar ca niște împărați
Cu părul alb, înveșmântați
În bogății nemai atinse.

Tăcute-s toate în amiază
Supt blândul soare de April,
Ce ca un zimbet de copil
Împacă și înseninează,

Vântul în vale
Mișcă arare
Aieru 'n care
Zboară petale.

TĂCEREA POESIEI

Ce tăcere! răsărirea
Soarelui s'așteaptă încă ?
Ori în liniște adâncă
Ziua-și face amurgirea ?

Doar văzduhul îl străbate
Cu cântarea-i de aramă
Asinul care reclamă
Partea-i de celebritate.

VIITOR ARDELEAN

De veacuri n'a vorbit vulcanul,
Dar in adâncu-i fierbe lava,
Și-odată iarăși sfârâma-va
În cale-i tot, ca uraganul.

Pe coastele-i se 'nalță sate,
Crezând căn 'ntr'insu-i stinsă viața ;
Trezind, ironică, verdeața,
Hârlețu 'n trupul lui străbate.

El rabdă, dar, pe cât de mare
I-a fost răbdarea, mai grozavă
Cu-atâta curgerea de lavă
Va fi târzie răsburare.

Socot răbdarea-ți nesfârșită
Poporul meu, popor de trudă,
Dar vine răsburarea crudă,
Când ura sfântă te agită.

HOMER

Cânta cum se topește în foc superba Troie
Și rasa priamidă se stinge 'n suferință,
Și vorbele-i din gură-i ieșiau fără silință
Ca falnica Minervă din creierul lui Joe.

Și ochiu-i orb privește în lumea cea apusă,
Când mâna lui bătrână nu tremură pe liră,
Căci glasul-i cald ajunge în minți care admiră
În cântecu-i solia de pe Olimp adusă.

DISPARIȚIA ZEULUI

Călcând peste infrângeri, străin de-amara jale
A sufletului care nu crede 'n scrisa lui,
Spre culmile inalte a' gândului te sui,
Mânat de strălucirea vedeniilor tale.

Mulțimea zgomotoasă în urmă-ți clevețească
Și nimeni să n'asculte aprinsul tău cuvânt —,
Ce-ți pasă când în minte-ți același cântec sfânt
Din buze neștiute mai vine să-ți vorbească !

Încrederea într'insul sporeasc'a ta mândrie.
Străin de 'ntreaga lume, în visurile-ți dus,
Rămâi cu ochiul vesel, cu fruntea veșnic sus,
...Dar când dispare zeul și inima-i pustie ?

POESIE NOUA

Cu muncă fără de sfârșit
Ursoaica puiul și-l gătise,
Și ciutei, mândră, astfel zise :
„Cât este de desăvârșit !

Mă prinde mila când privesc
La cerbul tău neprefăcut,
Lăsat așa cum s'a născut,
Cu bietul său lustru firesc“.

Ursoaica, fiară melioristă,
Vorbia ca un poet fudul
Că și-a trudit versu 'n destul.
M'aș fi jurat că-i manieristă !

MIMOSA

...Cu o atingere brutală
Închise frageda-i petală
Și, indignat, strigă : Ce floare
Fără de miros și culoare !

CÂNT ANTIC

S'alungă oarele nebune :
Acum sau mâni ori mai târziu
Din fuga lor te vor răpune.

În alte mâni stă viitorul :
Ursita Parcele ți-o știu ;
Al tău e ceasul, trecătorul.

Trăiți cât zilele vă iartă :
Sânt vinuri bune și femei,
Cu Chloris cupele deșartă !

Pe urmă Orcul te inghită !
Nu pot nemuritorii zei
Să-ți ieie clipa dăruită.

NEMURITORUL MĂRTIR

Când Milostivu-a adormit,
Zimbind, pe crucea lui înaltă,
Făr' de răgaz s'a răstignit,
Mai greu, în lumea ceialaltă

Zimbește iar cu ochi senini :
La fiecare nedreptate
Obrazu-i sângeră supt spini,
Oțelu 'n carnea lui străbate

Și, când de chin e însetat,
Îi dau puternicii și sfinții
Burete 'n lacrimi muiat,
În lacrimile suferinții.

VISURI MOARTE

Vine anul să-l deschidă
Vremea visurilor toate :
Voiu serba o panahidă
Pentru visurile-mi moarte.

Pomeni-voiu între nume, —
Cât de vii erau odată !, —
Recunoaşterea de lume,
Amiciţia curată.

Voiu aprinde-o lumânare
Şi mă voiu ruga încet
Pentru visul meu cel mare,
Pentru visu-mi de poet.

Şi apoi mi-oiu lua toiagul
Şi, cântând voios, îndată
Voiu începe drumu-mi, dragul,
Munca fără de răsplată.

Iar, de m'a pândi durerea,
Îmi va spune dulci cuvinte
Antigona-mi : mângâierea
Datoriei împlinite.

TAINA ETERN'A LUMII

S'a stânge-a vieții tale nemernică făclie,
Vei fi cu ochiul rece și fără de cuvânt :
Podoaba ta de gânduri și singura-ți mândrie
S'a risipi în haos, când tu vei fi pământ.

Și lumea înainte va merge drumul ei,
S'or duce 'n urmă-ți veacuri și alte veacuri iar,
Cerșind a lor iertare de moarte în zădar,
Rugând în ceruri goale de-o clipă dumnezei.

În mijlocul tăcerii sălbatece de sus,
Cu fruntea 'ngălbenită, cu jalnice priviri,
Vor trece-ale durerii făr'de sfârșit oștiri,
Popoarele menite la veșnicul apus.

Se duc fără de urmă, perind în nepătruns.
Zădarnic pui în toate a minții tale lege :
Cu slaba-i licărire în veci nu'i înțelege
Ce ție ți-i ascuns.

Măsura-ți este alta și alta este-a lui :
Tu, biată întâmplare, străin de-al soartei mers,
Nu'i tălmăci, cu mintea gândind, un univers
Ce pentru tine nu-i.

CALEA CEA MAI BUNĂ

Ai fi putut să capeți numirea de poet,
În vremile de astăzi un preț dacă mai are,
Să pui pe a ta frunte podoabele de laur,
Să 'nvingi în trăinicie ușoara mea cântare.

Tu ai ales mai bine : în liniște și pace,
O viață ce se duce încet spre scopu-i blând.
Prin cete de prieteni ce nu uită trecând,
În care fapta zice, de și cuvântul tace.

Scăpat-ai de-osânda profană și amară
A celor cari poartă cununa de poet,
Și-ai meritului ciocli cu pasul indiscret
Nu vor juca 'n orgie pe groapa-ți solitară.

GÂND DIN STELE

În cer măreț de noapte, răsar tremurătoare
Și 'n veșnica lor cale molatec lunecând,
Spre țermuri adormite revarsă zimbet blând,
În roiuri luminoase, a' stelelor popoare,

Din fundul nesfârșirii aprinse miriade
Se 'nalță, fiecare spre scopu-i neclintit,
Urmând a ei cărare : de-o parte-i hotărât
Și drumul ce-l apucă lumina care cade.

Și poate lumi de gânduri, dureri ca și-ale noastre
Domnesc peste luceferi ce par un punct pierdut,
Și alte minți se 'nalță în spre necunoscut,
De taine însetate, în pulbera de astre.

Tu vezi în ceruri stele plutind nepăsătoare :
Zimbirea lor de aur ascunde suferinți,
Și, când gândești la marea imensă de ființi
Străine, te cutremuri și inima te doare.

O, dac'ai ști când mâna ursitei te doboară
Că, dacă nu-i în ceruri un tată 'ndurător,
Sânt inimi dureroase având același dor,
Osânda 'mpărtășită s'ar face mai ușoară!

* * *

De ce să 'nalți în nouri visarea-ți nebunește'
Cântându-ți mângâierea 'n albastrele tării,
Când ochiul tău nu poate pătrunde 'n veșnicii?
Coboară-te din stele și 'n țerna ta privește,

Atâția împrejuru-ți se poartă'n astă lume,
Atâția trec o clipă alături pe pământ:
O răpede privire în mersu-ți, un cuvânt, —
Și vremea se strecoară, — și li-ai uitat de nume.

Și poate că acela ce ți-a venit în cale
Era al tău tovarăș, cătat cu-atâta plâns,
A căruia privire durerea ți-ar fi stâns
Și-ar fi pătruns cu gândul în taina minții tale.

Ca șiruri lungi de umbre, cu ochii reci, tăcute,
Supt ceruri nendurate, dorind ceia ce nu-i,
Ne ducem fiecare purtând durerea lui, —
De și etern alături, — spre lumi necunoscute.

SINGURĂTATE

Glorie omului singur !

Orice mândrie-i a lui,
Ca și oricare durere:
Nimica la nimeni nu cere,
Samă nu dă nimănu.

Soarta lovește într'insul ?
El își înăbușă plânsul.
Tare stă 'n purpura ei :
Ce bucurie, o zei !

Glasu-i cerșind nu răsună,
Sufere și-i fericit,
Moare de nimeni bocit,
Doarme cu sine 'mpreună.

Glorie omului singur !

ÎN GENUL PEIRII

Supt cer adânc, albastru, în razele de sară
Mulțimea trece vesel. Și glasul-i și cântări
Răsună zgomotoase, perind în depărtări,
În aierul ce duce miros de primăvară.

Întreagă firea râde prin florile deschise,
Prin soarele ce cade zimbînd, prin aromiri,
Cerșind ispititoare, prin blândețe șoptiri
A' fetelor cu ochii privind departe 'n vise.

O clipă 'n nesfârșirea de vremi. Apoi se lasă
Perdeaua, cuprinzîndu-i pe toți, pe toți, pe rînd.
De-asupra lumii care se strecură cîntînd
Văd îngerul peirii plutind cu spada trasă.

CRITICĂ.

De te-a răpit îndemnul de-a spune gândul tău,
De ai ieșit în față cu ceia ce simți tu,
Socoți că 'ngăduința ți-o vei găsi: o, nu!
O lume împrejuru-ți te va ținea de rău.

Începe, vinovate, dă-ți crima la lumină:
Întreg areopagul cel aspru te privește
C'un ochiu ce nu 'nțelege simțirea ce-o mânjește,
Cu buzele crispate de-o ironie fină.

PESTE PĂRERI STRAINE!

Ți-i de artist ori de poet chemarea?
Lauda stradei farul tău nu fie,
Căci lumea veșnic și-a zvârlit favoarea
Mediocrului, oricând în față o să-i vie.

Arat' un chip cu plină întrupare
Purtând pe el cereasca măreție
Și altu 'n care gâdile coloarea,
Și vei vedea cât gustul lumii știe.

Din drumul ce-ai ales nu te abate
La râsul prost, nici la insulte grele:
Tu râzi de vorbe bune ori de rele,
Căci ți-a fost dat destulă voluptate

Primind de sus ca dar crearea sfântă,
De n'o ascultă nime decât luna,
Privighetoarea viersul tot și-l cântă:
În Maiu ea tot se bucură, nebuna!

URSITOARELE

La capul pruncului dormind
Veniră două ursitoare.
Cuvinte dulci mângâietoare
Rosti cea tânără, zâmbind :

„Copile 'n leagăn afundat,
Lumină 'n jurul tău răsare,
Căci într'o zi tu vei fi mare,
Mai mare ca un împărat.

Și oceanu 'n slava sa
Și raza cerului cea vie
Părea-va o nemernicie
Pe lângă 'mpărăția ta.

Hotare 'n față-ți n'or să fie,
Și niciun drum nu ți-i închis
Căci tu ești domnitor în vis
Și suveran în poezie“.

Atunci bătrâna ursitoare
Vorbi astfel : „Coroana ta
Pe frunte greu va apăsa,
Gonind odihna 'ntremătoare.

De lume-aici nesăturat
Și neputând să-i simți beția,
Vei fi un rege exilat,
Ce nu-și găsește 'mpărăția.

Când de durere-ai să te clateni
Și vei căta un ajutor,
Ca orișice stăpânitor,
Te vei vedea fără prieteni“.

Lumina tainică se stânse.
O luară zinele ieșind :
Copilu 'n somn-i tresărind,
Ziâmbi ca zcii, si-apoi plânse.

LEGAT DE SOARTA.

Fusese mare și căzuse,
Iubit, și nu avea pe mine :
Și fericire și 'nălțime
În amintiri se prefăcuse.

De-atâtea ori poate-ai dori
Să-ți lepezi strălucirea toată,
Să fii un om pierdut în gloată,
Dar soarta-ți te va țintui.

CLEOPATRA

În amurg se 'ntoarce 'n barca-i Cleopatra spre palat.
Peste apele domoale sună vâslele mișcate
De copii purtând cunună peste părul lor bogat ;
Flautele siriene sună arii fermecate.

Și regina, în veșmântu-i de mătăasă transparentă,
Obosită de petreceri, lasă fruntea ei pe mână,
Pe când zgomote de seară melancolic se îngână
Cu a robilor din luntre melodie somnolentă.

Și, cătând spre rău, privirea-i se aprinde mângâioasă,
Fața albă strălucește de-o lumină sensuală,
Iar copilul de la proră simte mâna-i ce se lasă,
Pe când luntrea se oprește lângă scara colosală.

Și, în ultima lucire sângerată a luminei,
Se îndreaptă maiestoașă spre al Venerei altariu
Cu iubitul ei de mână, pe când doi din lăutari
Se aruncă 'n Nilul galben, după ordinul reginei.

ÎNTOARCERÈ TÂRZIE
(1917-8).

URARE DE ANUL NOU 1917

„Dinastiei Românești“

A venit mai an
Nu badea Traian,
Ci aprig dușmân,
La suflet avan,
La gând năzdrăvan,
La luptă viclean,
Și-a făcut din sate
O pustietate,
Din mândre orașe
A' morții lăcașe,
Sămănând pe drum
Al carelor scrum
Și lăsând în vale
Numai vetre goale,
Numai plâns și jale,
Numai morți pe cale, —
Săracii voinici,
Săracii prunci mici,
Sărace femei

Ce plâng după ei,
Sărace vădane
Și fete orfane.
— Mânați măi, hăi, hăi !

Dar steaua de sus
Încă n'a apus,
Steaua ce ne-a dus
Și-aice ne-a pus,
În drum la răscruce,
Lângă sfânta cruce.
Legea lui Isus
Tot nu s'a răpus,
Legea lui Hristos,
Domnul cel duios,
Ce simte durerea
Și 'nfrânge puterea,
Legea lui cea bună
Care ne răsună
Și duce prin foc
Spre noul noroc,
Prin foc și prin pară
Către altă țară,
Prin plâns și prin moarte
Către-a noastră parte.
— Mânați măi, hăi, hăi !

Vă trezim din somn,
Copilași de Domn,

După sfânta lege,
Odrasle de Rege,
Tinere Domnițe,
Neam de 'mpărățițe,
Doamnă luminată
Și încununată
Cu mândră cunună,
De mult ce ești bună,
Cunună frumoasă,
Căci mult ești miloasă
Cu cei cari plâng,
Cu cei ce se frâng.
Vă aducem vouă
Ca o veste nouă
Anul care vine
Pe aripi senine
Cu făgăduință
Despre biruință,
Biruință mare.
Sfântă răzbunare,
Să se facă iară
O singură țară,
Să se îndoiască,
Neamul să ni crească.
— Mânați măi, hăi, hăi!

Să veniți acasă
Intr'o zi frumoasă,
Între flori bogate,
În vechea cetate,

De dușmâni lăsată
Și răscumpărată,
Să vă 'ncununați
Binecuvântați
Cu cununi străbune,
Ca în zile bune,
Și să fiți voioși,
Deplin norocoși,
Țării bucurie
Și nouă mândrie,
În jur să vă crească
Odrasla domnească ;
Să se vesească
Țara Românească !

Să fie 'n ceas bun
Cele ce se spun
Și să fie 'n plin
Când zicem : Amin !

24 IANUAR 1917

Când ne-am unit odată, era un cer senin
Și boarea aromită a libertății noastre
Făcea să se frământa supt bolțile albastre
Ca o pădure mândră un neam de visuri plin.

Credeau părinții noștri că Cerul ne-a sortit
Să fim în lumea asta, ce smulge greu dreptatea,
Sălaş de fericire, de-a pururea scutit,
Căci îngerii din Ceruri păstra-ni-vor cetatea.

Azi ruptă e vremelnic Unirea altei vremi,
Din vechea moștenire o parte-i cotropită, —
Ne-am poticnit pe drumul tău, falnică ispită,
De și spre strălucirea-ți neprecurmat ne chemi.

Acolo unde-odată cântam mărire zilei
Ce ne-a făcut din două țări un mănunchiu să fim,
Șoptește 'năbușită de dușman ruga silei,
Și ce-am avut, e astăzi aceia ce râvnim.

Dar ni-ai făcut prin aspra-ți osândă, suferința,
Un dor fără de margini de scump, ce-a rămânea
Atâta timp cât neamul își va păstra ființa,
Cât sufletul acesta în noi se va ținea.

Ai mestecat pe câmpul de glorie și jale
Același sânge care în noi se zbate-acum,
Ai însemnat cu dânsul a pribegiei cale
Și ai stropit cu dânsul al casei noastre scrum.

Cei morți ni strigă astăzi: zădarnic nu murim,
Ci ni-am făcut morminte ca să întindem țara:
Unde-am căzut, acolo, nu este-un țintirim,
Ci câmp de roadă vie ce-așteaptă primăvara.

Din brazdă nu s'aruncă țărâna de viteji,
Ci locul de odihnă ni l-am făcut moșie,
Și stăm în adâncime, solemn și aprig treji,
De ni-așteptăm răsplata ce trebuie să vie.

În chinurile voastre nu vă uitați de noi,
Acei ce-am dat un suflet țărânei sângerate
Lăsând să ne cuprind'al dușmânului și voiu:
Ni-i dor de voi și pasul străinului ne bate.

Nu-i loc pe tot întinsul pământului supus
În care să nu sune un glas care ne chiamă,
Un glas de implorare ce se înalță sus,
Un glas de închinare spre-aceiași țară-mamă.

Azi nu mai este nimeni legat de locul lui :
Sântem de o potrivă ai țerii noastre toate,
Ai celei care astăzi în mâna noastră nu-i,
Ai celei care mâne să fie-a noastră poate.

Schimbam-am și țărâna din locul nostru 'ntreg,
Puindu-i temelie din nou aceleași oase :
Și cei străini odată acum se înțeleg
Supt florile depuse de-aceleași mâni pioase.

De-o țară și de alta acum nu mai vorbiți,
Ardealul, Bucovina s'adună de la sine :
Prin lupte și morminte, prin sânge și ruine,
Sântem pentru vecie nedespărțit uniți.

CEL MAI DRAG

Știi codrul cel cu fundul adânc de nu-l mai vezi?
O lupt'a fost acolo, o oaste s'a distrus,
Și mulți viteji de-a' căror isprăvi te minunezi
Spre zeul care'mparte cununile s'au dus.

Pământu'ntreg nu-i alta decât cenușa lor,
În lacul plin de umbre zac arme sfărâmate,
Sufłări de agonie se tânguie 'n izvor,
Și-auzi cum sună zale, furtuna când s'abate.

În mijloc biruința o spune-un stâlp înalt:
Săpate sânt în piatră nemuritoare nume
A'celor ce zdrobiră tot neamul celălalt
Și-i luară, cu izbânda, și locul lui pe lume.

Alături se înalță smeritul paraclis:
Învinșii își aflară sălașul lor de milă,
Când viața lor în țerna pierdută s'a închis,
Și se 'nălță stăpână triumfătoarea silă.

Stă stâlpul singuratec de nimeni cercetat :
Uitați sânt și aceia cari au dat uitării :
Arare câte-un vultur s'abate'n inoptat.
O clipă stă, și zboară spre marginile zării.

Din salcia sădită supt zidul cel sfințit
Prin veacuri strecurate a dat tot altă mladă
Și peste crucea ruptă duios vine să cadă
O rază din splenduarea oricărui asfințit.

Dar este-un loc pe care nenumărate flori
Din primăvara 'ntăia în iarna cea târzie
S'adună pe 'ntrecute, și oaspeți zburători
Din zori și până'n seară cu cântece se 'mbie.

Acolo zace unul, țăranei cel mai drag :
N'a 'nvins și nici în luptă nu și-a aflat peirea ;
Dar, când văzu că pierе Domn, țară și oștirea
El se culcă de moarte și adormi în steag.

INTĂII FII...

Frumos oraș, cu străzi multe și drepte.
Se 'nalț' atâtea falnice furnale :
Sânt cluburi, și se răspândesc jurnale,
Și școli sânt, cu programe înțelepte,

Iar împrejur e muncă grea prin sate :
Lumine cad din lămpile moderne,
Bielșug din fabrici vine de s' așterne :
Folosul unei lumi civilisate.

Dar firea n'are rost de bucurie,
Ci simte 'n taină vechile-i dureri :
Când plânge în duioase adieri
Și urlă lung în noaptea de urgie,

Ea parc'ar vrea să mai desmormânteze,
Prin farmecul neogoitei mile,
Pe morții cari dorm pe supt movile :
Pe 'ntăii fii din vremile viteze.

NU NE UITAȚI...

Noi sântem mulți : e codrul plin
De noi, e plin muntele tot.
În șiruri crucile se țin
Pe gropi ce nu se mai socot.

Noi sântem mulți : de vrei să știi,
Poftește 'n sate pe la noi
Unde o spuză de copii
Rămasu-ni-au flămânzi și goi.

Cu meșteșuguri ne-au răpus,
Perirăm de miserii plini :
Ne-am stins pe unde ne-au tot dus,
De frig, de foame, prin străini.

Dar, cum sântem din moși strămoși
Deprinși tot cu aceiași sorti,
Ne-am dus la moarte bucuroși,
Și nu li cerem alte morți.

Români am fost când am luptat,
Până la urmă neclintit :
Creștini sântem, căci am iertat,
Dormind acum liniștit.

Și, după câte le-am făcut,
Noi mai simțim un singur dor :
Al celor cari s'au trecut
Și n'au văzut isprava lor.

Și, fiindc'am fost tot ce v'am fost
Când ni-am făcut al vieții rost,
În bucuria voastră, frați,
Nu ne uitați !

1917

CEI CE NU-S MORȚI...

Nu sântem morți: sânt morți acei
Ce fac din viață moarte:
Când dăm și morții viața ei,
Avem mai mândra parte

Nu sântem morți: ce faceți voi
Din fapta noastră vine,
Și cine luptă ca și noi
De steagul nostru ține.

Atâția-și află un sfârșit
Perind ca boaba spumii,
Iar noi, cei duși, ne-am veșnicit
În conștiința lumii!

NAVALITORII

La locul unde-i astrucat
Supt lespede bătrânul rege,
Vin bârbarele oști pribege
De se închină cu păcat.

Și glasuri aspre către El
Se 'nalță 'n sunete străine :
De ură vorbele li-s pline,
De ura lor ca de oțel.

„Din țara ta, frate, venim,
De la sălașul rassei tale :
După avânturi colosale
La capul tău ne odihnim.

„Pe-acei cari ți-au dat năcaz
n zilele de bătrânețe
Făcutu-i-am ca să învețe
Ce e puterea noastră azi !

„Am pus în țernă pe vrăjmași
Și, răsplătindu-ți suferința,
Făcut-am ce ți-a fost voința
În ceasu 'n care îi lăsași“!

De lângă Domnii cari-au fost
Un glas adânc pornește însă,
Plin încă de mândria stânsă,
Și spune în mărețu-i rost :

„De unde mi-ați venit aici.
Târând năvalnic după voi
Atâta pleavă și gunoi
A'vechilor mei inimici ?

„Și stați la capu-mi cu ce drept,
Vă 'ntreb ca unul care 'n viață
N'am cunoscut altă povață
Decât din cuget înțelept ?

„Puterea voastră eu o văd
Inveșmântată 'n nedreptate,
Și steagurile profanate
Aduc robie și prăpăd !

„Eu nu vă știu : în țara mea
Erau altfël de firi odată,
Când sta pe dreptu-i răzimată
Și voia Domnului facea,

„Visam iubire și frăție :
Iar la războiu noi ne porneam
Ca să unim un singur neam
În singură Împărăție.

„Plecând din locurile-acele
Ca să iubesc acest pamânt.
Decât chiar fiul lor, eu sânt
Părintele isprăvii mele.“

...Ce tremuri, hordă fără lege ?
Îți pare ca ar fi trăsniț
La locul unde-i odihnit
Supt lespede bătrânul rege ?

1917

URARE DE ANUL NOU REGELUI
ȘI REGINEI ROMÂNIEI *)

Muri an bătrân,
Bătrân și păgân
Și mincinos foarte,
Mintind păn' la moarte,
Nădejdi înșelând,
Credințe sfărâmând,
Risipind silințe,
Stricând biruințe,
Din tovarășii
Făcând vrăjmășii
Și din legătură
Un alt spor de ură..,

Slavă multă vouă,
Sfântă oaste nouă,
Din dureri veniți,
Prin foc lămuriti.
Pe paturi trudiți
Și muceniciți,

*) Spusă de d. C. Notara la Palatul din Iași în seara de 31 Decembrie 1917.

Venind mii de mii
De prin pribegii,
Răsăriți de-odată
Cu fața schimbată,
Ca răsbunători
Și răsplătitori ;
Înviați din morți,
Ce ați deschis porți,
Porți ale credinții,
Fapte-a' biruinții,
În zi luminoasă,
Pe drumul de-acasă !

La Siretiu în fund
Dùșmani mulți s'ascund,
La Siretiu pe coaste
E puhoiu de oaste,
La Siretiu în luncă
Dùșmanul s'aruncă :
La Siretiu departe
E războiu de moarte.
La Siretiu în văi
Stau ostașii tăi ;
La Siretiu pe mal
Frâng cumplitul val.
Biruința iat' o,
Doamnă ! ei ți-au dat-o !

An nou, de la tine
Nu vrem vre un bine :
O lume te vede,
Și nimeni nu-ți crede ,
Cu tine incepem.
Ce-aduci, nu pricepem ;
Cu tine trăim,
Și nu ne iubim.

Dar din an în an
De orice dușmân,
Cu Dumnezeu sfântul,
Ni-om păzi pământul,
Ni-om ținea moșia,
Ni-om cinsti Domnia.

Deci, Măria Ta,
Nu te întrista,
Nu plângă de jale
Ochii Doamnei Tale,
Fie 'nsceninat
Rodul luminat,
Voevozi, Domnițe,
A' voastre mlădițe.

Că pe voi și noi
Crâncenul războiu
Ne face-a fi una
Pentru totdeauna ;

Voi, unde v'a pus
Domnul cel de sus
Și unde vă ține
Zdravăna mulțime ;
Noi, unde muncim,
Unde străjuim,
Unde străduim,
Unde stăruim,
Ca să fiți în pace
Așa cum vă place,
Să fiți fericiți
Așa cum doțiți :
Fiecărui
După gândul lui
Și fiecărei
Pe inima ei,
De-a lungul anilor
În ciuda dușmănilor.

1917

RAZELE

Jucau odată razele de soare
În părul tău, și-acum întreg e nins
De vremea ce-am stătut-o împreună.

Din lunga vreme rea și vreme bună
Asupra noastră bruma s'a întins,
Perind atâtea zboruri călătoare.

Ci, iată, din iubirea ce nu moare
Cu flacăra ce-odată s'a aprins
Răsar cununi de-argint nemuritoare.

SĂMĂNĂTORI

Eram odată doi sămănători
Porniți când sună glas de ciocârlie
Și ceru-abia de zori se luminează.

Și-am așteptat cu grijă veșnic trează
Ca vremea cald'a verilor să vie
Cu zeii ei cei drept răsplătitori.

Acum putem privi increzători
Ce-a dat a vieții rodnică moșie :
De ce dar inima în piept ni se 'ntristează?

DOR

Cum nu știe acela ce cartea și-a deschis
Ce luptă și ce trudă, ce voie și ce vis
În pagina sfârșită odată s'a închis,

Cum nu știe copilul crescut acum deplin
Cu câtă îngrijire, cu cât amar și chin
Ai priveghiat asupra nevoilor ce vin,

Așa și tu odată nici n'ai să poți să știi,
În clipa când de soartă îți va fi dat să vii,
Cât am dorit de tine în nopțile pustii.

ULTIM CÂNTEC

Aş vrea să scriu un vers de să nu-l poți uita
Să fie lângă tine în toată viața ta,
Să plângă când durerea cuvinte n'o găsi,
Să steie cu credință când toți te-or părăsi.

Aş vrea să scriu un cântec de să nu-l poți uita,
Un cântec ca acela ce nu s'ar mai cânta ;
Să fie bucurie în el și plâns nebun,
Să fie tot ce'n mine a fost curat și bun.

Când n'oiu fi lângă tine, să-ți spuie la urechi
Ce n'am putut a-ți spune în zilele mai vechi,
Să fie cum eu singur să fiu n'am priceput,
Să spuie tot ce glasu-mi o viață a tăcut.

Și-aș vrea, — o mângâiere mai bună nu-mi dori ! —,
Ca 'n ceasul când și ție ți-o fi scris a muri
Și inima din tine se va opri în piept,
Cu cântecu-mi pe buze să pleci unde te-aștept.

VEȘNICIE

Gândim, și iată că de-odată
Clădirea noastră minunată
În care ne-am sălășluit,
A 'ncremenit.

Înseamnă oare cum că sânt
Toate o mână de pământ,
Că gândul tău poate să fie
Așa doar o zădărnicie ?

O nu !

De nu ești tu,
Se duce gândul mai departe.
În slove veșnice de carte

În suflete de oameni vii.
Supt alte nume-ai să revii
Și alte vremi ori să te 'nvețe,

Și numai te'i despovăra
De ce-a fost greu în viața ta
Prin zilele de gânduri pline:
Grija de tine.

* * *

O, mângâie-te de ce-i dat
Să pată trupul profanat
Și chinuit de-atâtea ori
Până ce ți-e iertat să mori,

Căci veșnicia ai țesut
Din ceia ce te-a străbătut,
Și, când te 'nchini la Dumnezeu,
Te 'nchini la însuși gândul tău,

Acela ce s'a desfăcut
Din învelișul cel de lut
Și stă de-asupra-ți ca o stea —
De-apururea.

1917

TURNUL

A poruncit tiranul un turn pentru învinși:
Era din piatră neagră și din ciment etern,
Și se uita odată păreții cum s'aștern
Spre-a chinui sălbatec pe cei ce-or fi cuprinși.

Dar se lovi îndată cu mâna peste frunte:
Găsise înc'un mijloc de a se tortura
Acei pe cari zidul îi va încunjura,
Putând să li ațâțe durerile, mai crunte.

Spre meșter se întoarce, și-astfel i-a poruncit:
„Acolo unde piatra e mai întunecoasă
Deschide o privire spre marea cea frumoasă
Ce valurile-și duce ritmat spre infinit“.

Un tâlc al celor spuse, o nu mai cerceta,
Tu care ai în minte minuni dumnezeiești
Atunci când în țărână ca viermii te sucești,—
Căci turnul către Mare e chiar viața ta.

FOAIE DE HÂRTIE

De ce n'ai primi un cânt
Tu, prin care pe pământ
Urmărim o veșnicie,
Foaie de hârtie ?

Căci însemni pe viitor
Gând de oameni cari mor
Și le 'ndrepti spre trăinicie,
Foaie de hârtie.

Ai fost parte dintr'o floare,
Din floarea strălucitoare
Răsărită pe câmpie,
Foaie de hârtie.

Ca veșmânt, ai îmbrăcat
Poate trup de Împărat
Cu trecuta-ți măreție,
Foaie de hârtie.

Ori crescut-ai sus pe munte
Într'un brad cu naltă frunte,
Strajă în pustie,
Foaie de hârtie.

Însă, orișice ai fost,
Astăzi ai mai nobil rost,
Și mă 'nchin cu cinste ție,
Foaie de hârtie.

1917

MORȚI DE RĂZBOIU

Zăcem în gropi fără de cruci
Unde nu-i nimeni să ne plângă,
Vii, primăvară, și te duci:
Aici nu-i nime să ne strângă.

În umbra munților eterni,
În pacea văilor sihastră,
Zăpezile de două ierni
S'au așternut de-asupra noastră.

Am așteptat, am așteptat
Un steag din lupta de-altă dată:
Voi v'ați întors de-ați implântat
În loc o sabie sfărmată.

Și, dacă soartei așa-i place,
Cu blăstăm vă lasăm la toți
Ca, prin nepoți și strănepoți,
Durerea noastră să se'mpace.

DESPĂRȚIRE

Atât, Musă, atâta, cât lira nu-i acum
Cu totul discordată și voacea răgușită ;
Ce să mai cânt eu oare când văd că am vorbit
La neamul surd, cu mintea așa de împietrită ?

Priința cea cu care te-aprinzi și te îngâni
Nu mi-ai dat-o tu, țară, o nu, căci ești cuprinsă
În poftele murdare și în asprimea cea
Austeră, potolită, și în tristeța hâdă.

SERBĂTORI

Sermene serbători bătrâne,
Închisă vi-i ușa oricui :
Ce bucurie mai rămâne
Când, fără luptă, pace nu-i ?

Pentru pribegi ce n'au o vatră
În ce amar v'ați prefăcut ?
Când stă dreptatea Lui supt piatră,
Ce e Isus cel nou născut ?

Tăceți, urări, tăceți, colinde,
În clipa fără de noroc,
Căci dorul ce pe noi ne prinde
Întrece-al anilor soroc.

Când veacul nou se luptă'n sânge,
Ce știe lumea de-un nou an !
— Ce-i raza stelei ce se stânge
Când soare saltă pe-Ocean ?

IN CALEA NOROCULUI

Doi oameni se 'ndreptau către noroc,
Dar fiecare cu o altă minte :
Unul din ei stătea pândind pe loc,
Celalt fugia să-i iasă înainte,

Și n'au avut la urmă nicio parte.
Îl cați ? L-astepti. El nicăire nu-i :
Norocul întâlnește, hăt departe,
Pe unul ce-și căta de drumul lui.

SFATURI

Nu vă legați de cele de'mprejur :
Azi sânt și mâne vi le ia furtuna ;
Ori de le-aveți, ori nu, vă e tot una,
O voi cari nu știți decât huzur !

În viață ele pot fi un mormânt
La moarte, o zădarnică podoabă :
Să le ținem — puterea ni-i prea slabă,
Prea iute mersul nostru pe pământ.

Dar sufletul ce'n el s'a mărgenit
Și s'a 'nălțat prin muncă grea pe sine
De-al omenirii rost etern se ține,
Mergând cu dânsul, viu, în infinit.

FERICIRI

E fericit cel ce iubește
Și fericit, cutez să spun,
Pe lângă cel ce stăpânește, —
Și mai ales —, omul cel bun.

Dar însutit și înmiit
Mai fericit ca ei îmi pare
Cel ce, trăind ca orișicare,
N'a vrut să fie fericit!

IN NOI, UN ZEU !

Făcuți din lut și din noroiu,
Târâți de lanțul suferinții,
Meniți odată neființii,
Un Dumnezeu purtăm în noi.

Prin el râvnim către sublim,
Și raza lui spre culmi ne duce :
Cu carnea noastră stă pe cruce,
Și se înalță când murim !

STAI DREPT!

Când inima se rupe 'n piept
La cei ce-atârnă de noroc,
Tu, făr'a te clinti din loc,
Stăi drept!

De-auzi ispita : „Te aștept“,
Și-așterne'n cale-ți bogății,
În sărăcia-ți să te ții :
Stăi drept!

Între nebuni fii înțelept
Și-asupra-ți orice-ar fi venit,
La rostul tău încremenit,
Stăi drept!

RUGĂCIUNE

În valul care spre noi crește
Tu, ce în mâna Ta ne ții,
Stăpâne pe împărații,
De tot păcatul ne ferește.

Păzește-ne de tot ce strică,
Să fim curați cei ce-am greșit,
Statornici până în sfârșit
Acei ce ne-am clătuit de frică.

Iar, pentru ce-a fost altă dată,
Neisprăvite nu lăsa
Cele ce-a strâns în sama sa
Trecuta vreme blăstămată ;

Ci să răsară'n fundul zării
Un stol de aprige certări,
Căci din o mie de iertări
Se face ceasul răzbunării.

TABLA DE MATERII

	<u>Pagina</u>
I. — <i>La optsprezece ani :</i>	
Din trecut	3
Ne-om duce...	5
O viață	6
Moș Crivăț	13
De multe ori	16
Ci de am fi singuri...	17
O blândă tremurare	19
Serenadă	21
Moarta	22
La „capul Venerei ce doarme“ de Tițian	24
Cântați pe Apollon	28
II. — <i>Gând tânăr (1890-4).</i>	
În Veneția	81
La câmp	33
În codru	34
În Tirol	36
Se 'nnalță stânci...	38
Pe mare	39
Furtuna	41
Amfitrita	42
Egiptul	43
Răsărit de soare	44

	<u>Pagina</u>
Noapte de iarnă	45
Câmp de luptă	46
Leul	47
Pastel antic	48
În codru	49
Marină	50
Templul	52
Seară de toamnă	54
În carul ei de nouri suri	55
Apus de soare	57
Caravana	59
Luminos, bolta senină	61
Marea	62
Leul captiv	63
Muntele	64
Don Juan	65
Orientală	67
Adesea	69
Baladă romantică	71
Vis și lume	73
Două Muse	74
Tricliniul	76
Aedul	79
Adormi	81
Și luând cuțitu 'n mână	82
Magii	84
Nocturnă	85
Primăvara	86
Se 'nalță fumul de tămâie	87
Sinistru zbor	89
Bătut de a gândului furtună	90
Un zbuciumat nebun de umbre	91
Răsărit din negrul haos	92
Din ceasu 'n care te-ai născut	93
Prometeu	94
Hellas	95
Olimpul dispăruse	96

	<u>Pagina</u>
S'a stinge	98
Imn	99
Crede in tine	101
Socrat și Alcibiad	102
Din mijlocul mulțimii	103
Mândria gândului	104
Ideile	105
Sirenele	106
Baal, Zeus ori Iehovah.	108
Zădarnic	110
Don Quijote	111
Cugetând, o înțelepte...	113
Icar	116
Hercul	117
Înlături	118
Memnon	119
Lucafărul	120
Perikles	121
Gethsemani	122
Morituri te salutant	123
Idile parisiene	124
Eșafodul	126
Ca un drumeț	127
În stradele bogate...	128
Da...	129
Se duc...	130
Din viață	131
Înainte...	136
Luptă	137
Singurul prieten	138
Trecut	139
Critici	140
Elefantul cârtește...	141
Pace	143
Învinșii	144
Zădăr n'cie	145
Glose	146

	<u>Pagina</u>
Musă...	148
Nemurire	149
Aceiași zi	150
Vis pierdut	151
Pegas	153
Vulcanul stâns	154
Lotus	155
Divinitatea martirului	156
Nu fii cuminte...	157
Sfaturi	158
Pelerinagiu zădarnic	160
Reclamă	161
Soare	162
Păhar sfărâmat	163
Sfințenia durerii	164
Poet și public	165
Hârtie 'n vânt	166
Răsbunarea vulcanului	167
Piramida	168
Colaborări iconoclaste	169
Continuitate	170
Epocă bătrână	171
Am fost chemat	172
Morminte ce așteaptă	173
Aceia-ți sânt învățătorii	174
Zădărnicii	175
Noapte venețiană	176
Frunze uscate	178
Întrebare	179
Pânze de paianjen	180
Statornicie?	181
Ardeal robit	182
Ostași ai artei	184
Prooroci în pustiu	185
Glas de clopot	186
Carte părăsită	188
Nori de viitor	189

	<u>Pagina</u>
Visul	190
Taina pustiului	192
Nu desprețui...	193
Județ de asini	194
Mister și știință	195
La prag de moarte	196
Secătura...	197
Desmierdări de lună	198
Filantropie...	199
Luptă !	200
Seninătăți pierdute	201
Eternități de viață	202
Poet ?	203
Pedeapsa luminii de sus	205
Pini vînd în vînt	206
Ce a mai fost odată	207
Primăvară	208
Tăcerea poeziei	209
Viitor ardelean	210
Homer	211
Disparația zeului	212
Poesie nouă	213
Mimosa	214
Cînt antic	215
Nemuritorul martir	216
Visuri moarte	217
Taina etern'a lumii	218
Calea cea mai bună	219
Gînd din stele	220
Singurătate	222
În genul peirii	223
Critică	224
Peste păreri străine !	225
Ursitoarele	226
Legat de soartă	228
Cleopatra	229

	<u>Pagina</u>
III. - <i>Întoarcere târzie (1917-8).</i>	
Urare de Anul nou 1917	233
24 Ianuar 1917	237
Cel mai drag	240
Întâii fii	242
Nu ne uitați...	243
Cei ce nu-s morți...	245
Năvălitorii	246
Urare de Anul Nou Regelui și Reginei României	249
Razele	253
Sămănători	254
Dor	255
Ultim cântec	256
Veșnicie	257
Turnul	259
Foaie de hârtie	260
Morți de războiu	262
Despărțire	263
Serbători	264
În calea norocului	265
Sfaturi	266
Fericire	267
În noi, un zeu !	268
Stăi drept !	269
Rugăciune	270

Așezământul tipografic
„Datina Românească“
Vălenii-de-Munte
Prahova